

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Аналіз фінансового стану підприємства сфери послуг»

Студентки 2 курсу, 5м групи
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
спеціалізації «Фінансовий аналіз та аудит»

Проданюк Уляни
Романівни

Науковий керівник
канд екон. наук

Копотієнко Тетяна
Юріївна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, доцент

Назарова Каріна
Олександрівна

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

**Освітній ступінь «магістр»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Фінансовий аналіз та аудит»**

Затверджую

Зав. кафедри,

д.е.н., доц.

К.О. Назарова

«18» січня 2019 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентки**

Проданюк Уляни Романівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи:

«Аналіз фінансового стану підприємства сфери послуг» (на матеріалах ТОВ «Хот медіа»).

Затверджено наказом ректора від «18» січня 2019 р. №140.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 01 листопада 2019 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета дослідження: вивчення та обґрунтування теоретичних, організаційних та методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг та розробка пропозицій щодо його вдосконалення.

Об'єкт дослідження: процес аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.

Предмет дослідження: теоретичні, організаційні, методичні та практичні засади аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.

Перелік графічного матеріалу: таблиці, в яких представлено динаміку активів, пасивів підприємства сфери послуг за 2014-2018 рр.; таблиці, в яких представлено динаміку фінансових результатів підприємства сфери послуг за 2014-2018 рр.; схеми, рисунки, графіки, які ілюструють пропозиції з удосконалення організації та методики аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.

4. Консультанти по роботі (проекту), із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства

1.2. Характеристика інструментів управління фінансовим станом підприємства сфери послуг

Висновки до розділу 1

Розділ 2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Хот медіа»

2.2. Облікове забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

Висновки до розділу 2

Розділ 3. Удосконалення організації та методики аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

3.1. Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

3.2. Методика аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

Висновки до розділу 3

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

Додатки

7. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи (проекту)	
		За планом	Фактично
1	Наукова стаття	01.06.2019 р.	27.05.2019
2	1 розділ	02.09.2019 р.	30.08.2019
3	2 розділ	03.10.2019 р.	01.10.2019
4	3 розділ	20.10.2019 р.	15.10.2019
5	Подання завершеної роботи на кафедру	01.11.2019 р.	01.11.2019 р.

8. Дата видачі завдання «18» січня 2019 р.

9. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

к.е.н. Копотієнко Т.Ю.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Гарант освітньої програми

д.е.н., доц. Назарова К.О.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Завдання прийняв до виконання студент

Проданюк У.Р.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Студенткою Проданюк У.Р. було виконано випускну кваліфікаційну роботу на тему «Аналіз фінансового стану підприємства сфери послуг» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», спеціалізацією «Фінансовий аналіз та аудит» відповідно до завдання, виданого науковим керівником.

Обрана тема дослідження є актуальною, оскільки сфера послуг є важливим сектором економіки і забезпечує формування близько 60% ВВП України. Важливу роль у формуванні позитивних результатів діяльності підприємства сфери послуг відіграє його здатність формувати стійкий фінансовий стан та вчасно розраховуватися за взятими зобов'язаннями. Це особливо актуально в умовах економічної нестабільності та зростання кількості збиткових підприємств та підприємств-банкротів. Запорукою дієвого та ефективного управління фінансовим станом підприємства сфери послуг є формування належного інформаційного забезпечення цього процесу, що реалізується за допомогою інструментів фінансового аналізу. Потреба обґрунтування теоретичних аспектів та вдосконалення організації та методики аналізу фінансового стану підприємства вказують на актуальність дослідження.

Студенткою на високому рівні було виконано усі завдання, поставлені у випускній кваліфікаційній роботі, виявлено проблеми у проведенні аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг та сформульовано рекомендації для їх вирішення. Робота містить таблиці, графіки, діаграми, сформовані за розрахунками динаміки обсягу та частки активів і пасивів, коефіцієнтів фінансового стану та платоспроможності підприємства за 2014-2018 рр.

Загалом, робота відповідає вимогам до змісту та структури, виконана на високому науково-практичному рівні, заслуговує на позитивну оцінку та рекомендується до захисту в екзаменаційній комісії.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студентки Проданюк У.Р.
(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми) д.е.н., доц. Назарова К.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри д.е.н., доц. Назарова К.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

« _____ » _____ 201 _____ р.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Розділ 1. Теоретичні засади аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг	10
1.3. Економічна сутність фінансового стану підприємства.....	10
1.4. Характеристика інструментів управління фінансовим станом підприємства сфери послуг	17
Висновки до розділу 1.....	23
Розділ 2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг	24
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Хот медіа».....	24
2.2. Облікове забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг	30
Висновки до розділу 2.....	39
Розділ 3. Удосконалення організації та методики аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг	40
3.1. Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.....	40
3.2. Методика аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.....	46
Висновки до розділу 3.....	55
Висновки та пропозиції.....	56
Список використаних джерел.....	59
Додатки.....	65

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Сфера послуг є важливим сектором економіки, адже забезпечує формування близько 60% ВВП України. Важливу роль у формуванні позитивних результатів діяльності підприємства сфери послуг відіграє його здатність формувати стійкий фінансовий стан та вчасно розраховуватися за взятими зобов'язаннями. Це особливо актуально в умовах економічної нестабільності та зростання кількості збиткових підприємств та підприємств-банкротів. Запорукою дієвого та ефективного управління фінансовим станом підприємства сфери послуг є формування належного інформаційного забезпечення цього процесу, що реалізується за допомогою інструментів фінансового аналізу. Потреба обґрунтування теоретичних аспектів та вдосконалення організації та методики аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг визначають актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні, організаційні та методичні аспекти аналізу господарської діяльності підприємств розкривають у своїх працях чимало вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, І.Є. Андрющенко, Н.С. Барабаш, О.М. Гай, Н.П. Михайлишин, Є.В. Мних, С.А. Пустовгар, О.М. Талавиря та інші. Вивчення робіт зазначених вчених дозволило встановити й оцінити стан розробки досліджуваної теми, визначити проблемні питання, що потребують вивчення на сучасному етапі розвитку теорії та практики аналізу діяльності підприємства та окреслити шляхи їх вирішення. Однак, нестабільна економіко-політична ситуація, складність існуючої системи оподаткування, колізії в законодавстві та інші складні умови, в яких вимушені здійснювати свою діяльність суб'єкти господарювання актуалізують важливість дослідження аналізу саме фінансового стану підприємства сфери послуг, що характеризується низкою незвершених теоретичних та прикладних питань.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних, організаційних та методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг та

розробка пропозицій щодо його вдосконалення. Для досягнення мети випускної кваліфікаційної роботи було сформульовано перелік **завдань**:

- розкрити економічну сутність фінансового стану підприємства;
- надати характеристику інструментів управління фінансовим станом підприємства сфери послуг;
- навести організаційно-економічну характеристику ТОВ «Хот медіа»;
- розкрити зміст облікового забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг;
- побудувати організаційно-інформаційну модель аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг;
- розкрити методика аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.

Об'єктом дослідження є процес аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційні, методичні та практичні засади аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань у випускній кваліфікаційній роботі застосовано методи теоретичного та емпіричного дослідження: діалектичний, індукції, дедукції, аналізу, синтезу – при визначенні сутності поняття «фінансовий стан»; економіко-статистичні, порівняння, групування – при визначенні динаміки та структури активів та пасивів ТОВ «Хот медіа»; економіко-математичні – при розрахунку коефіцієнтів платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «Хот медіа»; абстрагування та узагальнення - при написанні висновків та пропозицій до роботи.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, матеріали науково-практичних конференцій з питань фінансового стану підприємства сфери послуг; аналітичні звіти консалтингових компаній про стан ринку послуг в Україні. Дослідження процесу аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг виконувалось на матеріалах ТОВ «Хот медіа». У роботі містяться результати розрахунків, зроблені на основі даних фінансової звітності ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні науково-обґрунтованих рекомендацій щодо організації та методики аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа», а саме:

удосконалено:

- організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану підприємства, яка включає перелік взаємопов'язаних елементів, що забезпечують системність та комплексність аналізу.

Практичне значення одержаних результатів полягає у представлених у випускній кваліфікаційній роботі прикладних рекомендаціях з удосконалення аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа».

Публікації за результатами дослідження. Найбільш вагомі результати дослідження було опубліковано у науковій статті «Організаційно-інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг» у збірнику наукових статей студентів КНТЕУ «Аналітичні та аудиторські імперативи діяльності підприємств».

Загальна характеристика структури та обсягу роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ПОСЛУГ

1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства

Фінансовий стан - це один з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Під фінансовим станом підприємства (установи, організації) розуміють рівень його забезпеченості відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Забезпеченість фінансовими ресурсами в межах розрахункової потреби та їх раціональне використання створюють широкі можливості для подальшого поліпшення виробничих показників, підвищення ефективності застосування засобів та предметів праці, робочої сили, сучасних інформаційних технологій.

Для формування уявлення про сутність та особливості фінансового стану вважаємо необхідним спочатку дослідити генезис поняття «фінансовий стан».

Еволюція поняття "фінансовий стан" пов'язана з розвитком фінансового аналізу. Основоположником фінансового аналізу прийнято вважати француза Жака Саварі (1622-1690). У XIX ст. ідеї Саварі були поглиблені Д. Чербоні, який створив вчення про синтетичне додавання та аналітичне розкладання бухгалтерських рахунків. Наприкінці XIX початку XX ст. почало розвиватися балансоведення - один з напрямів обліку, яке за своєю суттю є аналізом фінансового стану підприємства. В основу даного напрямку був покладений економічний аналіз балансу, а також популяризація знань про баланс [7, с. 162].

До основних західних представників зазначених течій можна віднести: П. Герстнера, І. Шера, Р. Байгеля, Е. Ремера, Брозіуса, Т. Губера та ін. Розвиток балансоведення в колишньому СРСР припадає на 20-і роки XX ст. Так, у працях А. К. Рошащовського, А. П. Рудановського, Н. А. Блатова, І. П. Николаєва та ін. була остаточно сформована методика аналізу балансу. У 30-ті роки відбулася трансформація аналізу балансу на аналіз господарської діяльності, коли загальне

управління бухгалтерським обліком, контроль і аналіз господарської діяльності були покладені на Народний комісаріат фінансів. Аналіз усе більше відокремлювався від бухгалтерського обліку, по суті перетворюючись в техніко-економічний аналіз [11].

На початку 40-х років з'являються перші наукові праці з аналізу господарської діяльності (Д. П. Андріанов, М. Ф. Дячків і ін.). На поч. 70-х виходять перші книги з розробки методичних підходів у теорії аналізу господарської діяльності (М. І. Баканов, А. Д. Шеремет, І. І. Каракоз). Цими методичними підходами користувалися до перебудови. На початку 90-х років відбувається відродження фінансового аналізу. У його основу покладено аналіз і управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання [8, с. 39].

Саме в цей період велику увагу вчені приділяють безпосередньо аналізу фінансового стану підприємства, який починає виокремлюватися в окремий елемент фінансового аналізу. Даний напрям знайшов своє відображення у великій кількості наукових праць як зарубіжних, так і вітчизняних учених. У наукових джерелах існує значна кількість підходів до визначення поняття фінансового стану підприємства, але відсутня єдина думка щодо самої сутності фінансового стану підприємства.

Так, Савицька Г.В. визначає фінансовий стан як "економічну категорію, що відображає стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність суб'єкту господарювання до саморозвитку" [40]. Дане визначення розглядає фінансовий стан підприємства як економічну категорію, яка визначає здатність підприємства до розвитку, що, є некоректним, оскільки "фінансовий стан" це не економічна категорія, а поняття. У цілому, дане твердження недостатньо приділяє уваги обґрунтуванню фінансового стану як економічної категорії.

Скиба Г.І. визначає фінансовий стан господарюючого суб'єкта, як характеристику його фінансової конкурентоспроможності (тобто платоспроможності, кредитоспроможності), використання фінансових ресурсів та капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами [41].

Білуха М.Т. стверджує про те, що фінансовий стан підприємства - "це його активи і пасиви, що відображають наявність і розміщення фінансових ресурсів на певну дату" [45, с. 116]. Цей підхід до сутності фінансового стану виділяє його бухгалтерський аспект і не враховує взаємозв'язку між капіталом і складом активів підприємства, а, найголовніше, не надає належного значення ефективності використання капіталу.

Білик М.Д. розглядає фінансовий стан підприємства як "реальну (фіксовану на момент часу) і потенційну фінансову спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою. Кількісно він вимірюється системою показників, на підставі яких здійснюється його оцінка" [42, с. 122]. Перевагою даного визначення є підкреслення кількісного аспекту фінансового стану підприємства та виокремлення його сутності та індикаторів, що його характеризують, але незважаючи на вказану перевагу неточність даного твердження полягає в ігноруванні автором ефективності використання капіталу, яка в свою чергу визначає фінансову спроможність підприємства.

На думку Н. В. Колчіної фінансовий стан підприємства відображає кінцеві результати його діяльності [42, с. 123].

М. Н. Крейніна вважає, що фінансовий стан - це сукупність показників, які відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів [42, с. 123].

Покропивний С. Ф. розглядає не фінансовий стан підприємства, а фінансово-економічний, який "характеризується рівнем прибутковості і рентабельності капіталу, фінансовою стійкістю і динамікою структури джерел фінансування, здатністю розраховуватися за борговими зобов'язаннями" [42, с. 123]. Вважаємо, це твердження містить не сутність поняття фінансового стану і ґрунтується на оціночних характеристиках, тобто показниках, що його характеризують. Дане визначення, розкриває основні елементи аналізу, тобто виділяє основні складові фінансового стану підприємства.

О. В. Грищенко під фінансовим станом розуміє здатність підприємства фінансувати свою діяльність [13, с. 12]. А. М. Поддєрьогін вважає, що фінансовий стан підприємства - це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів зобов'язаннями" [42, с. 125].

Крутик А. Б. розглядає фінансовий стан підприємства як "з'ясування того, чи здатне підприємство відповідати по своїх зобов'язаннях, як швидко кошти, вкладені в активи, можуть перетворюватися на реальні гроші, і наскільки ефективно використовується майно" [15, с. 108]. Дане визначення ототожнює поняття ліквідності та фінансового стану підприємства, що не зовсім правомірно, оскільки ліквідність є одним з елементів, що характеризує фінансовий стан підприємства, а не визначає його зобов'язаннями" [42, с. 126].

Так, О. М. Бандурка визначає фінансовий стан як ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями" [42, с. 126].

Ю. С. Цал-Цалко вказує, що фінансовий стан підприємства визначається сукупністю показників, які відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні й потенційні фінансові можливості. Він безпосередньо впливає на ефективність підприємницької діяльності господарюючих суб'єктів. У свою чергу, фінансовий стан суб'єктів господарювання прямо залежить від результатів їх підприємницької діяльності. Якщо господарська діяльність забезпечує прибуток, утворюються додаткові джерела коштів, які в кінцевому результаті сприяють зміцненню фінансового становища підприємства зобов'язаннями" [42, с. 127].

Найбільш широко визначення фінансового стану підприємства наведено в Методиці інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [38], де фінансовий стан підприємства визначається як "комплексне

поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин і визначається сукупністю виробничо-господарських факторів, характеризується системою моделей, методів і показників, які відбивають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів" [38].

Виходячи з даного твердження, можна говорити, що фінансовий стан підприємства характеризується певною системою показників, які базуються на відносних показниках координації та розподілу, проте треба брати до уваги, що рівень або значення вказаних показників є похідними величинами, які залежать від структури активів та капіталу підприємства, обумовлених ефективністю використання останнього.

Фінансовий стан підприємства є дуже містким поняттям. Для його характеристики можна застосувати такі критерії (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Критерії визначення фінансової стійкості підприємства

№ пор.	Критерій	Характеристика критерію
1	фінансова стійкість	такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл та використання, який забезпечує розвиток установи на основі збалансування доходів та видатків при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого ризику;
2	платоспроможність	здатність підприємства розраховуватися за взятими зобов'язаннями;
3	кредитоспроможність	здатність до отримання кредитів та їх своєчасного погашення за рахунок фінансових ресурсів;
4	раціональність розміщення основних і оборотних коштів	раціональне розміщення основних і оборотних коштів, перш за все, недопущення вкладення грошей у непотрібне бюджетній установі устаткування, яке довгий час не монтується і не використовується, наднормативні запаси товарно-матеріальних цінностей, понаднормових витрат у дебіторську заборгованість, інші позапланові й непродуктивні витрати
5	наявність власних фінансових ресурсів	наявність власних фінансових ресурсів (основних і оборотних коштів) не нижче мінімального необхідного рівня для організації операційної діяльності
6	ліквідність балансу	ступінь покриття зобов'язань бюджетної установи такими активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку погашення зобов'язань

Достатня фінансова стійкість підприємства є таким стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами

здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес господарської діяльності, а також затрати на його розширення і оновлення.

Брак або неправильне формування і використання активів може виявитись головною причиною несвоєчасності оплати заборгованості постачальників за одержані сировину й матеріали, неповного та неритмічного забезпечення підприємства необхідними ресурсами, а, отже, й погіршення результатів виконання нею своїх зобов'язань перед власниками, державою та найманими працівниками. Забезпеченість підприємства активами в межах розрахункової потреби та їх раціональне використання створюють широкі можливості для подальшого поліпшення кількісних і якісних показників господарювання.

Поняття «фінансова стійкість» можна розглядати в двох аспектах: зовнішньому та внутрішньому.

Внутрішня стійкість підприємства відображає такий стан її трудового потенціалу, матеріально-речової й вартісної (грошової) структур виробництва і таку його динаміку, при якій забезпечуються стабільно високі натурально-речові й фінансові результати функціонування. В основі досягнення внутрішньої стійкості підприємства лежить своєчасне й гнучке управління внутрішніми і зовнішніми факторами його діяльності.

Зовнішню, щодо підприємства, стійкість слід визначати на основі стабільності економічного середовища, в рамках якого здійснюються його операції. Вона досягається відповідним макроекономічним регулюванням ринкової економіки.

Оцінка фінансового стану підприємства має здійснюватись шляхом обчислення системи економічних показників, які характеризують її господарсько-фінансове становище.

Розглянемо детальніше характеристику фінансового стану підприємства, яке займається наданням послуг. Фінансовий стан підприємства варто розглядати як сукупність підсистем, що відображають тенденції змін структури активів і пасивів, обумовлених використанням капіталу та впливом внутрішнього і зовнішнього середовища діяльності підприємства (рис. 1.1).

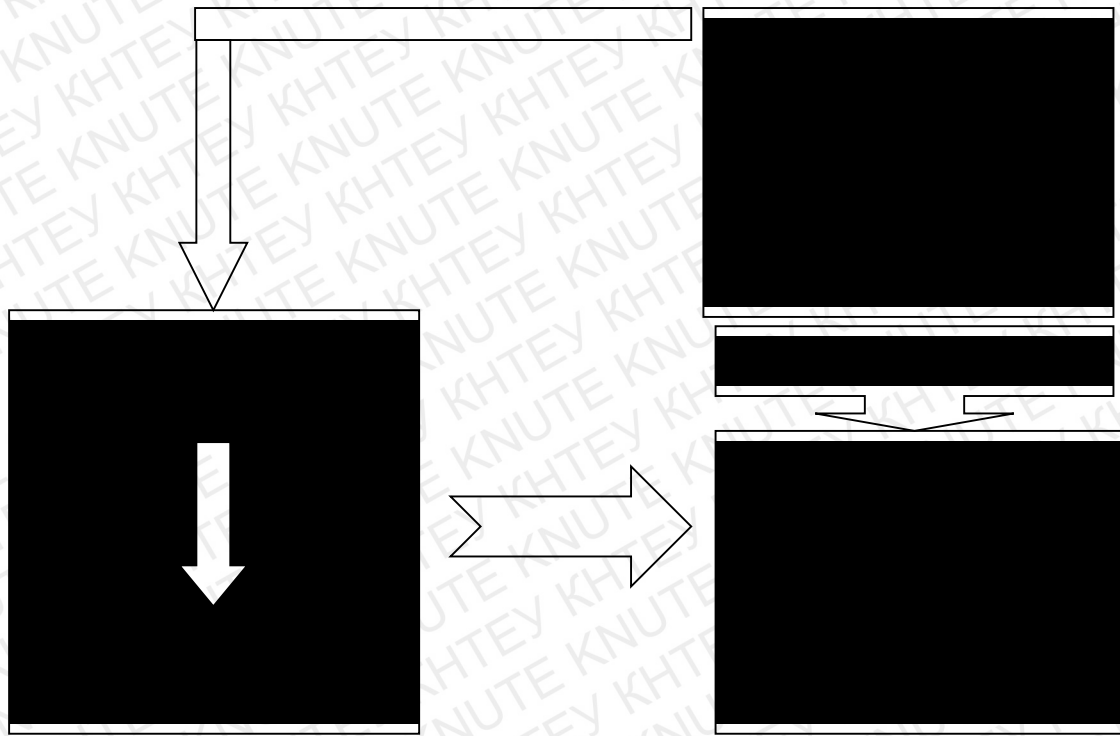

Рис. 1.1. Фінансовий стан підприємства сфери послуг як система взаємопов'язаних елементів

Примітка: створено автором

Таким чином на рис. 1.1 нами було виділено декілька рівнів впливу ендогенних і екзогенних факторів на фінансовий стан підприємства сфери послуг. На наш погляд, до внутрішніх факторів варто відносити дохід від реалізації послуг підприємства. Зовнішні фактори мають опосередкований вплив, екзогенні фактори, чинять прямий вплив.

До основних елементів, які характеризують фінансовий стан підприємства сфери по слуг, належать такі:

- 1) показники оцінки майнового стану підприємства, показники ліквідності та платоспроможності;
- 2) показники оцінки фінансової незалежності (показники оцінки структури джерел фінансування - пасивів);
- 3) показники ділової активності (оборотання дебіторської та кредиторської заборгованостей, оборотання оборотних коштів, ресурсовіддача);
- 4) показники аналізу оборотності капіталу та трансформації активів [44].

Одночасно зазначені елементи фінансового стану за своєю суттю є окремими економічними поняттями, що характеризують окремі аспекти діяльності підприємства. Ці складові фінансового стану, кожна окремо, мають свою методичну базу, систему фінансових показників та факторів, які на них впливають. Водночас не можна стверджувати, що кожний елемент функціонує окремо і не пов'язаний зі зміною іншого, адже вказані елементи перебувають в певній залежності один від одного. Таким чином, можемо говорити про те, що виділені елементи самі по собі вже є окремою системою з певними зв'язками, і тому стосовно фінансового стану є підсистемами. Сформоване бачення характеристики фінансового стану підприємства сфери послуг сприятиме удосконаленню його теоретичних засад.

1.2. Характеристика інструментів управління фінансовим станом підприємства сфери послуг

Ефективність управління фінансовим станом підприємства сфери послуг можлива лише за умови наявності раціональних підходів до використання його ресурсів. Особливої актуальності це набуває в умовах нестабільного розвитку економіки та постійного впливу факторів зовнішнього середовища. Це обумовлює необхідність вивчення існуючих інструментів управління фінансовим станом підприємства сфери послуг та визначення місця та ролі фінансового аналізу серед них.

Насамперед, з'ясуємо, яка система управління фінансовим станом підприємства є ефективною і які критерії сприяють її досягненню.

Відповідно до визначення «ефективності», представленому в Економічній енциклопедії, під цим поняттям слід розуміти: співвідношення між результатами виробничо-господарської діяльності самостійного суб'єкта і використаними для одержання цих результатів матеріальними, трудовими і фінансовими ресурсами

(затратами); здатність обрати правильну мету (ціль), на якій зосередити енергію організації» [13].

Таким чином, ефективна система управління фінансовим станом підприємства може визначатися як процес цілеспрямованого, планомірного впливу суб'єкта управління на параметри фінансового стану, здійснюваного різними методами та інструментами з метою підтримки їх у певному стійкому стані або переході в новий (бажаний) стан відповідно до цілей підприємства, з урахуванням притаманних йому об'єктивних властивостей і закономірностей, економічний ефект від реалізації якого перевищуватиме витрати, спрямовані на досягнення цього стану системи.

Особливе місце управління фінансовим станом підприємства у сучасних умовах зумовлено тим, що воно гарантує інтеграцію економічних процесів на підприємстві. Розробка та реалізація ефективної системи управління фінансовим станом відбиває можливість впорядкувати процеси формування фінансового стану підприємства відповідно до притаманних йому внутрішніх закономірностей і необхідне для:

- аналізу поточного фінансового стану підприємства;
- моделювання його розвитку;
- визначення оптимальних параметрів та характеристик.

При формуванні системи ефективного управління фінансовим станом підприємства слід урахувати загальні твердження:

- фінансовий стан підприємства – це складна система пересічних характеристик його ресурсних складових;
- фінансовий стан підприємства не можна сформувати на базі механічного додавання елементів, оскільки він є динамічним угрупованням;
- під час формування фінансового стану підприємства діє закон синергії його елементів;
- фінансовий стан підприємства може самостійно трансформуватися з появою нових складових елементів;

- елементи фінансового стану підприємства мають функціонувати одночасно і в сукупності, бо закономірності розвитку можливостей підприємства не можуть бути розкриті окремо, а тільки в їхньому поєднанні;
- усі елементи фінансового стану об'єктивно пов'язані з функціонуванням і розвитком підприємства, тобто, з одного боку, вони підлягають фізичному та техніко-економічному старінню, а з другого – вони чутливі до досягнень науково-технічного прогресу;
- складові фінансового стану підприємства мають бути адекватними характеристикам продукції і послуг, що виробляються на підприємстві.

На сьогоднішній день існує досить широкий набір підходів та інструментів управління фінансовим станом підприємства.

Підходи до управління фінансовим станом підприємства сфери послуг можна згрупувати таким чином: системний, функціональний, інтеграційний, ситуаційний, структурний, цільовий, процесний (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Підходи до управління фінансовим станом підприємства

№ пор.	Підхід	Характеристика підходу
1	Системний	Акцентує увагу на закономірностях розвитку та взаємозв'язках структурних елементів системи управління фінансовим станом підприємства, що створюють можливість для його більш ефективного використання.
2	Функціональний	Зосереджений на вивченні та визначенні функцій, які потрібно реалізувати для забезпечення максимальної ефективності управління фінансовим станом.
3	Інтеграційний	Передбачає детальне дослідження взаємозв'язків та взаємодії окремих структурних елементів фінансового стану підприємства.
4	Ситуаційний	Орієнтований на забезпечення максимальної гнучкості та адаптаційної спроможності фінансового стану до умов макросередовища.
5	Структурний	Заснований на структуризації фінансового стану і визначенні пріоритетів розвитку серед його елементів, забезпеченні раціональності співвідношення і розподілу ресурсів між ними.
6	Цільовий	Базується на визначенні ефективності системи управління як здатності досягти визначених цілей за допомогою раціонального управління кожною складовою фінансового стану.
7	Процесний	Передбачає формування мережі взаємозв'язаних процесів управління фінансовим станом, яка також є процесом.

Примітка: згруповано автором

На нашу думку, кожен із представлених у табл. 1.2 підходів до управління фінансовим станом підприємства, може бути застосовним залежно від його завдань, стадії розвитку підприємства. Більше того, більшість підходів можна поєднувати, що сприятиме максимізації корисного ефекту та досягненню найвищої ефективності.

Ефективне управління фінансовим станом підприємства потребує використання теоретико-методологічного інструментарію, що дозволить би враховувати динамічність керованої системи і вплив зовнішнього середовища.

Формування та реалізація ефективного механізму управління фінансовим станом підприємства потребує, в першу чергу, детального вивчення та аналізу об'єкту управління: його внутрішньої структури, зв'язків між складовими елементами та зовнішнім середовищем. Важливим завданням вдосконалення механізму управління фінансовим станом є вибір структури управління, яка б найкращим чином відповідала цілям та задачам підприємства, використовувала вплив зовнішніх та внутрішніх чинників з позитивним ефектом та максимізувала синергетичний ефект взаємодії складових фінансового стану підприємства.

Реалізація процесу управління фінансовим станом підприємства можлива шляхом застосування комплексу інструментів управління. Ефективне застосування інструментів управління дозволяє не лише адаптуватися підприємству до умов зовнішнього мінливого середовища, а є суттєвою допомогою керівникам у запобіганні невизначеності та забезпеченні сталого розвитку фінансового стану підприємства [21].

Загалом, термін «інструмент» означає засіб для досягнення певної мети та виконання поставлених завдань. За тлумачним словником, інструмент – знаряддя або пристрій для обробки матеріалів, вимірювань, знаряддя для праці, засіб для досягнення цілей тощо.

Вважаємо, що визначення інструментів управління ефективністю використання фінансового стану підприємства найбільш доцільно здійснити шляхом їх класифікації на основі опрацювання наукових джерел (табл. 1.3).

Класифікація інструментів управління фінансовим станом підприємства

Класифікаційні ознаки	Види методів (інструментів) управління	Підвиди інструментів управління
За характером впливу	- економічні; - соціально-психологічні; - технологічні; - адміністративні.	Бюджетування елементів майнового потенціалу, економічні плани, конструкторські документи, соціальні плани, стимули та санкції, розпорядчі та дисциплінарні інші.
За напрямом впливу	- прямого впливу; - непрямого впливу	Накази, розпорядження, інструкції, положення, плани інші.
За способом врахування інтересів працівників	- матеріального впливу; - владного впливу; - морального впливу.	Економічні стимули, штатні розписи, регламенти, договори тощо.
За формою впливу	- якісні; - кількісні	Вказівки, кошториси тощо.
За функціональною спрямованістю	- організаційні; - планові; - координаційні; - контрольні; - регулювальні; - мотиваційні.	Контролінг, регламентація, стратегічні карти, моніторинг, реінжиніринг інші.
За область застосування	- маркетингові; - фінансові; - операційні; - інші	Факторний аналіз, бенчмаркінг, аутсорсинг тощо.
За ступенем новизни	- творчі; - адаптивні; - селективні; - стандартні	Інноваційні, креативні, пошукові, рутинні тощо.
За широтою застосування	- загальні; спеціальні	Однорідні, широкі, вузькі
За врахуванням фактору часу	- статичні; - динамічні.	Балансові, оптимізаційні, динамічні
За тривалістю дії	- довгострокові; - середньострокові; - поточні.	Стратегічні, тактичні, оперативні.
За формою вираження	- концептуальні; - аналітичні.	Описові (стратегічна модель Портера, SWOT-аналіз інші), формалізовані (BSC, матриця БКГ, матриця "Мак Кінсі", полікритеріальна діагностика розвитку).
За напрямом дії	- внутрішні; - зовнішні.	Стратегії розвитку підприємства

Стійкий фінансовий стан підприємства, як процес, характеризується перетворенням його якісно-кількісних показників (індикаторів), на які можна цілеспрямовано впливати, застосовуючи відповідні технології та інструменти управління. До числа аналітичних інструментів можна віднести SWOT-аналіз, матрицю БКГ, матрицю Мак-Кінзі, збалансовану систему показників (BSC), полікритеріальний метод діагностики розвитку потенціалу підприємств тощо.

При цьому зміна напрямів розвитку підприємств із екстенсивного до інноваційного спричинило необхідність розроблення адекватних інструментів.

Управління фінансовим станом підприємства із застосуванням функціональних та процесійно-структурованих організаційних інструментів є виправданим і ефективним у сучасних економічних реаліях. Основною перевагою використання процесного підходу є орієнтація на замовника послуг.

Як бачимо за даними табл. 1.3, інструменти, які можуть застосовуватися в процесі управління фінансовим станом є досить різноманітними. Наприклад, за функціональною спрямованістю розрізняють організаційні, планові, координаційні, контрольні, регулювальні, мотиваційні [33].

Прикладами *організаційних інструментів* управління є визначення мети і завдання управління фінансовим станом, групування завдань для визначення видів робіт щодо управління фінансовим станом, групування видів робіт у відповідних підрозділах підприємства згідно з метою управління фінансовим станом, делегування повноважень, розподіл відповідальності й визначення кількості рівнів в ієрархії управління фінансовим станом (зокрема, закріплення матеріальної відповідальності за активи); прийняття облікової політики.

Прикладом застосування *планових інструментів* є формування на підприємстві планових документів різного характеру. Прикладом може бути план нарощення обсягу виробництва підприємства (операційний план), план збільшення показників ефективності використання необоротних активів (зростання фондівіддачі, рентабельності), приросту прибутку. Планування є невід'ємним інструментом управління фінансовим станом.

Координаційні інструменти полягають у спостереженні за характеристиками об'єктів фінансового стану та приведенні їх до нормативного стану. Наприклад, виявлення необґрунтованого зниження платоспроможності підприємства має супроводжуватися корегувальними заходами щодо приведення цього показника в норму.

Контрольні інструменти полягають у реалізації функції контролю шляхом проведення внутрішнього аудиту, зовнішнього аудиту, моніторингу,

контролінгу, що спрямовані на забезпечення законності, ефективності, економічності використання фінансового стану підприємства. Прикладом є організація підрозділу внутрішнього аудиту на підприємстві.

Особливу увагу слід також приділити *інструментам фінансового аналізу*. Слід відмітити особливе значення цієї групи інструментів у забезпеченні ефективності управління фінансовим станом підприємства сфери послуг. Адже, дослідження їх змісту засвідчує тісний зв'язок із функціями управління, без яких реалізація менеджменту на підприємстві просто не можлива.

До таких можна віднести, факторний аналіз, бенчмаркінг, балансові, оптимізаційні, динамічні описові моделі (стратегічна модель Портера, SWOT-аналіз), формалізовані (BSC, матриця БКГ, матриця "Мак Кінсі", полікритеріальна діагностика розвитку). Вважаємо, що саме інструменти фінансового аналізу відіграють визначальну роль у забезпеченні оптимізації фінансового стану підприємства сфери послуг. Зазначене вказує на важливість обґрунтування та вдосконалення організаційних та методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг.

Висновки до розділу 1

Дослідження економічної сутності фінансового стану підприємства засвідчило, що під цим поняттям слід розуміти рівень забезпеченості підприємства відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Для характеристики фінансового стану підприємства застосовуються такі критерії: фінансова стійкість, платоспроможність, кредитоспроможність, наявність власних фінансових ресурсів, ліквідність балансу та інші. Ефективність управління фінансовим станом підприємства сфери послуг забезпечується шляхом застосування комплексу інструментів управління фінансовим станом. Представлено класифікацію інструментів управління фінансовим станом підприємства та визначено місце у ній фінансового аналізу.

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ПОСЛУГ

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Хот медіа»

Випускна кваліфікаційна робота виконувалася на матеріалах товариства з обмеженою відповідальністю «Хот медіа» (далі – ТОВ «Хот медіа»).

ТОВ «Хот медіа» є суб'єктом господарювання приватної форми власності, зареєстроване у 2009 році Голосіївською районною у м. Києві державною адміністрацією. Підприємство знаходиться та здійснює свою діяльність за адресою: м. Київ, вул. Вільямса, буд. 9, корпус 3.

ТОВ «Хот медіа» створене і діє відповідно до діючого Законодавства України та Статуту.

ТОВ «Хот медіа» є юридичною особою за законодавством України. Воно може від свого імені укладати договори та інші угоди, набувати майнових і особистих немайнових прав, вступати в зобов'язання і виконувати обов'язки пов'язані з його діяльністю, виступати в суді.

ТОВ «Хот медіа» має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банку України, круглу печатку з найменуванням підприємства, кутовий та інші штампи, фірмові бланки, інші реквізити.

Підприємство здійснює свою діяльність на принципах повного господарювання, самоокупності та самофінансування.

ТОВ «Хот медіа» самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку. Основою планів є цивільно-правові договори та міжнародні контракти. Товариство має право на недоторканість ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію та інші особисті немайнові права, які можуть йому належати.

Відповідно до Статуту метою діяльності ТОВ «Хот медіа» є організація підприємницької діяльності, прийняття участі у наданні послуг, прийняття участі у формуванні ринку товарів та послуг, одержання прибутку, розвиток

економічного, науково-технічного та інших видів співробітництва між суб'єктами господарювання, утворення нових робочих місць.

Основними видами господарської діяльності ТОВ «Хот медіа» є такі:

- організування конгресів і торговельних виставок;
- надання інших допоміжних комерційних послуг;
- надання інших індивідуальних послуг;
- неспеціалізована оптова торгівля;
- роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу інтернет;
- інші види роздрібної торгівлі поза магазинами;
- комп'ютерне програмування;
- консультування з питань інформатизації;
- рекламні агентства;
- інша професійна, наукова та технічна діяльність.

Відповідно до Статуту та чинного законодавства ТОВ «Хот медіа» також має право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність.

Майно ТОВ «Хот медіа» становлять основні фонди та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в балансі підприємства.

ТОВ «Хот медіа» є власником:

- майна, переданого учасниками у власність як вклад до статутного капіталу;
- одержаних доходів;
- іншого майна, набутого на підставах, не заборонених законом.

Джерелами формування майна ТОВ «Хот медіа» є:

- грошові та матеріальні внески учасників;
- доходи, одержані підприємством від господарської діяльності;
- кредити банків та інших кредиторів;

ТОВ «Хот медіа» відповідно до законодавства здійснює ведення обліку господарської діяльності та складає фінансову звітність. Фінансова звітність ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр. наведена у дод. А, Б, В, Г, Д, Ж, З, К, Л, М.

Як вже було зазначено, метою господарської діяльності ТОВ «Хот медіа» є отримання чистого прибутку. Оцінити ступінь досягнення цієї мети підприємством можна проаналізувавши динаміку фінансових показників за даними звітів про сукупний дохід ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 р.

тис. грн

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення			
		2014	2017	2018	2018/2014		2018/2017	
					Абс.	Відн.,%	Абс.	Відн.,%
1	Чистий дохід від реалізації послуг	520	544	447	-73,0	-14,0	-97,0	-17,8
2	Собівартість реалізованих послуг	269	291	236	-33,0	-12,3	-55,0	-18,9
3	Валовий прибуток (збиток)	251	253	211	-40,0	-15,9	-42,0	-16,6
4	Інші операційні доходи	0	18	0,5	0,5	-	-17,5	-97,2
5	Адміністративні витрати	38	54	67	29,0	76,3	13,0	24,1
6	Витрати на збут	170	146	121	-49,0	-28,8	-25,0	-17,1
7	Інші операційні витрати	63	67	32,7	-30,3	-48,1	-34,3	-51,2
8	Фінансовий результат від операційної діяльності	-20	4	-9,2	10,8	-54,0	-13,2	-330,0
10	Інші доходи	131	0	0	-131,0	-100,0	0,0	-
12	Інші витрати	23	0	0	-23,0	-100,0	0,0	-
13	Фінансовий результат до оподаткування	88	4	-9,2	-97,2	-110,5	-13,2	-330,0
14	Дохід (витрати) з податку на прибуток	0	0	0,1	0,1	-	0,1	-
15	Чистий фінансовий результат	88	4	-9,3	-97,3	-110,6	-13,3	-332,5

Примітка: складено за даними фінансової звітності

За аналітичної табл. 2.1 можемо зробити висновок про негативну динаміку чистого доходу ТОВ «Хот медіа» до зменшення за 2014-2018 рр.: на -73,0 тис. грн (-14,0%). Зменшилася і собівартість внаслідок зменшення обсягу реалізованих підприємством послуг, що обумовлено скороченням споживчого попиту: на -33,0 тис. грн (-12,3%). Як наслідок, в динаміці скоротився валовий прибуток: на -40,0 тис. грн (-15,9%). Скорочення за 2014-2018 рр. зазнали також витрати на збут та інші операційні витрати: на -49,0 тис. грн (-28,8%) та -30,3 тис. грн (-28,8%) відповідно. Адміністративні витрати ТОВ «Хот медіа» навпаки зросли на 29,0 тис. грн (76,3%). Як наслідок, за 2014-2018 рр. динаміка чистого

фінансового результату закладу є негативною: від 88 тис. грн прибутку у 2014 р. зменшився до 9,3 тис. грн збитку у 2018 р. (рис. 2.1).

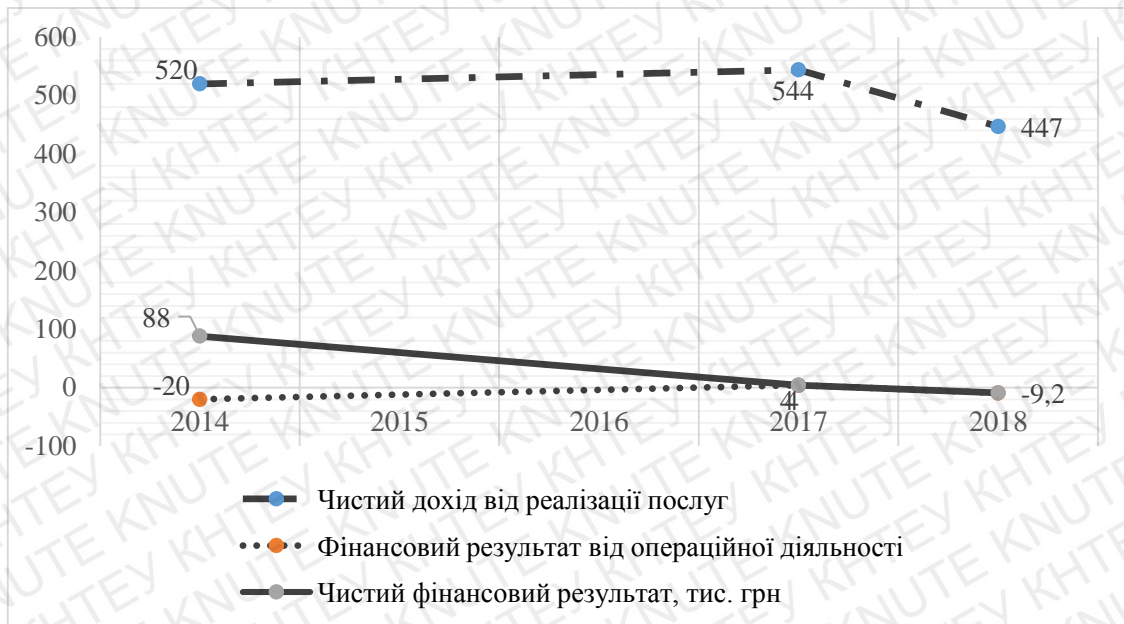

Рис. 2.1. Значення фінансових результатів ТОВ «Хот медіа» у 2014-2018 рр.

ТОВ «Хот медіа» функціонує з метою одержання прибутку, а в поточному році основна його ціль є недосягнутою. Негативний фінансовий результат буде компенсовано за рахунок накопиченого у попередні роки нерозподіленого прибутку, однак, це зменшить власний капітал підприємства. Незначні темпи зростання доходу від реалізації послуг, одержання негативного фінансового результату при попередніх прибуткових роках, відсутність довгострокових фінансових вкладень (інвестицій) у розвиток бізнесу вказує на поступовий перехід ресторану до стадії згасання (спаду) діяльності.

Структурний аналіз доходів ТОВ «Хот медіа» засвідчує те, що лівову частку доходу підприємство отримує від надання послуг, тобто, від здійснення своєї основної операційної діяльності. Підприємство також має такі статті як інші операційні доходи та інші доходи, однак, їх обсяг порівняно несуттєвий.

Іншим показником, який впливає на фінансовий результат підприємства є його витрати. Витрати впливають на фінансовий результат підприємства оберненим чином: чим більша сума витрат, тим менший фінансовий результат. У фінансовій звітності операційні витрати розкривають за статтями та елементами.

Проведемо аналіз структури витрат ТОВ «Хот медіа» за відповідними статтями їх формування (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Структура операційних витрат ТОВ «Хот медіа» за статтями у
2014-2018 рр.**

№ пор.	Показник, тис. грн	Роки			Відхилення			
		2014	2017	2018	2018/2014		2018/2017	
					Абс.	Відн.,%	Абс.	Відн.,%
1	Собівартість реалізованих послуг	269	291	236	-33,0	-12,3	-55,0	-18,9
2	Частка у загальному обсязі, %	49,8	52,2	51,7	1,9	3,7	-0,5	-0,9
3	Адміністративні витрати	38	54	67	29,0	76,3	13,0	24,1
4	Частка у загальному обсязі, %	7,0	9,7	14,7	7,6	108,5	5,0	51,6
5	Витрати на збут	170	146	121	-49,0	-28,8	-25,0	-17,1
6	Частка у загальному обсязі, %	31,5	26,2	26,5	-5,0	-15,8	0,3	1,3
7	Інші операційні витрати	63	67	32,7	-30,3	-48,1	-34,3	-51,2
8	Частка у загальному обсязі, %	11,7	12,0	7,2	-4,5	-38,6	-4,8	-40,4
9	Витрати, всього	540	558	456,7	-83,3	-15,4	-101,3	-18,2

Примітка: складено автором

За результатами аналізу бачимо, що переважаючу частку у структурі витрат ТОВ «Хот медіа» займає собівартість реалізованих послуг - в середньому 51%. Наступні за часткою є витрати на збут - в середньому 26%. Адміністративні витрати та інші операційні витрати займають суттєво меншу частку. Проведений аналіз свідчить про те, що фінансовому аналітику передусім слід шукати шляхи оптимізації саме собівартості послуг та витрат на збут, адже вони чинять визначальний вплив на формування прибутку. Для більш поглибленого дослідження проаналізуємо також структуру витрат за елементами (дод. Н).

Найбільшу частку у структурі витрат за елементами ТОВ «Хот медіа» займають матеріальні витрати підприємства (43,8% у 2018 р.) та витрати на оплату праці (29,3%), що цілком характерно для підприємства сфери послуг. Амортизація та відрахування на соціальні заходи є несуттєвими.

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Хот медіа» відповідно відобразилася на зниженні ефективності господарської діяльності підприємства, яку характеризують показники чистої, операційної та виробничої рентабельності (рис. 2.2).

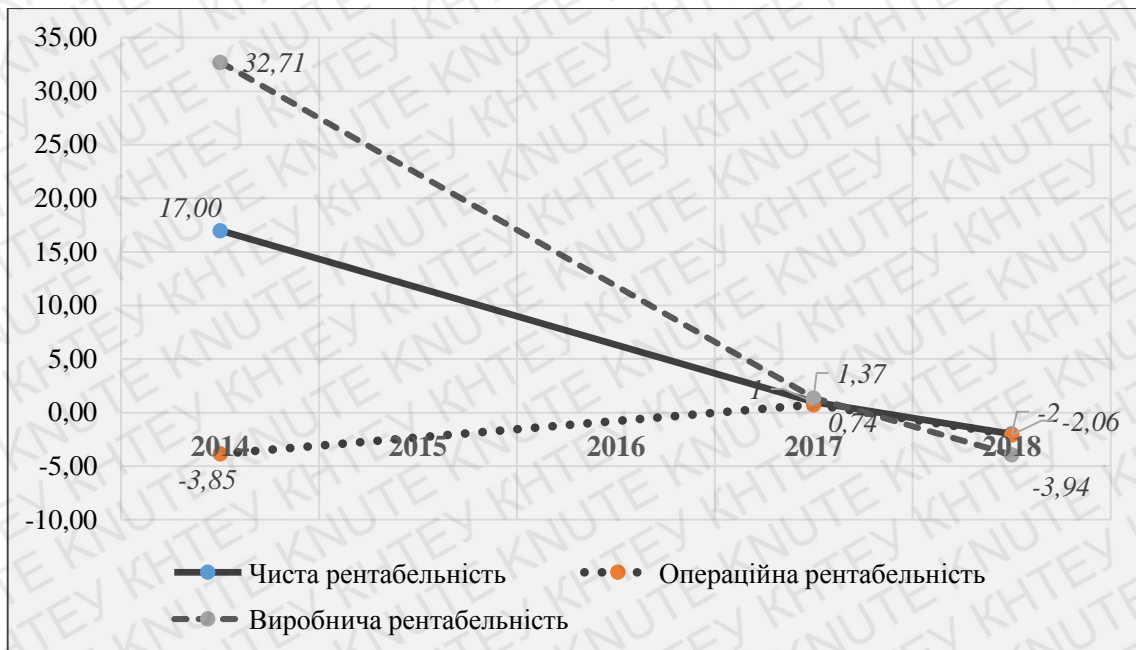

Рис. 2.2. Динаміка чистої, виробничої та операційної рентабельності ТОВ «Хот медіа» у 2014-2018 рр.

З урахуванням вищевказаної ситуації, керівництву ТОВ «Хот медіа» слід здійснювати пошук резервів підвищення ефективності управління підприємством.

На практиці у підприємства є великі резерви зростання рентабельності – як традиційні (зростання продуктивності, зниження витрат на одиницю продукції і т. п.), так і нові.

Слід відзначити, що на практиці наразі застосовуються різні заходи щодо підвищення рентабельності суб'єктів господарювання.

ТОВ «Хот медіа» можемо запропонувати такі напрямки збільшення підвищення рентабельності:

- розширювати асортимент послуг з оцінкою ступеня рентабельності конкретного виду послуг підприємства;
- підвищувати ефективність взаємовідносин з контрагентами (в тому числі, в частині знижок на продукцію, пошуку вигідних партнерів);
- запроваджувати інноваційну політику у діяльність підприємства;

Таким чином, дослідження організаційної структури ТОВ «Хот медіа» дозволило зробити низку висновків щодо його економічних параметрів.

2.2. Облікове забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

Сучасні підходи до проведення аналізу значною мірою зумовлені змінами інформаційної моделі економічних систем під впливом реформування національної системи бухгалтерського обліку, впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (далі - МСФЗ). Враховуючи, що обліково-звітна інформація є пріоритетною і переважаючою у фінансовому аналізі, то від її аналітичних можливостей суттєво залежить якість аналітичного забезпечення системи управління фінансовим станом підприємства.

Облік є невід'ємним компонентом інформаційної системи будь-якого суб'єкта господарської діяльності. Ведення бухгалтерського обліку відповідно до вимог законодавства [35] є обов'язковим для усіх юридичних осіб, а також у спрощеній формі - для ФОП.

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є забезпечення користувачів повною, точною, достовірною та об'єктивною інформацією про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів суб'єкта господарювання для прийняття рішень [35]. При чому, фінансова звітність підприємств повною мірою ґрунтується на даних фінансового обліку.

Досліджуючи проблемні аспекти та можливості удосконалення інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг, слід відзначити, що на сьогодні існують дві концептуальні основи для складання фінансової звітності підприємства: на основі вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Відповідно до НП(С)БО 1 фінансова звітність складається з таких форм як Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Примітки до річної фінансової звітності. Кожний компонент фінансової звітності має своє призначення (рис. 2.3).

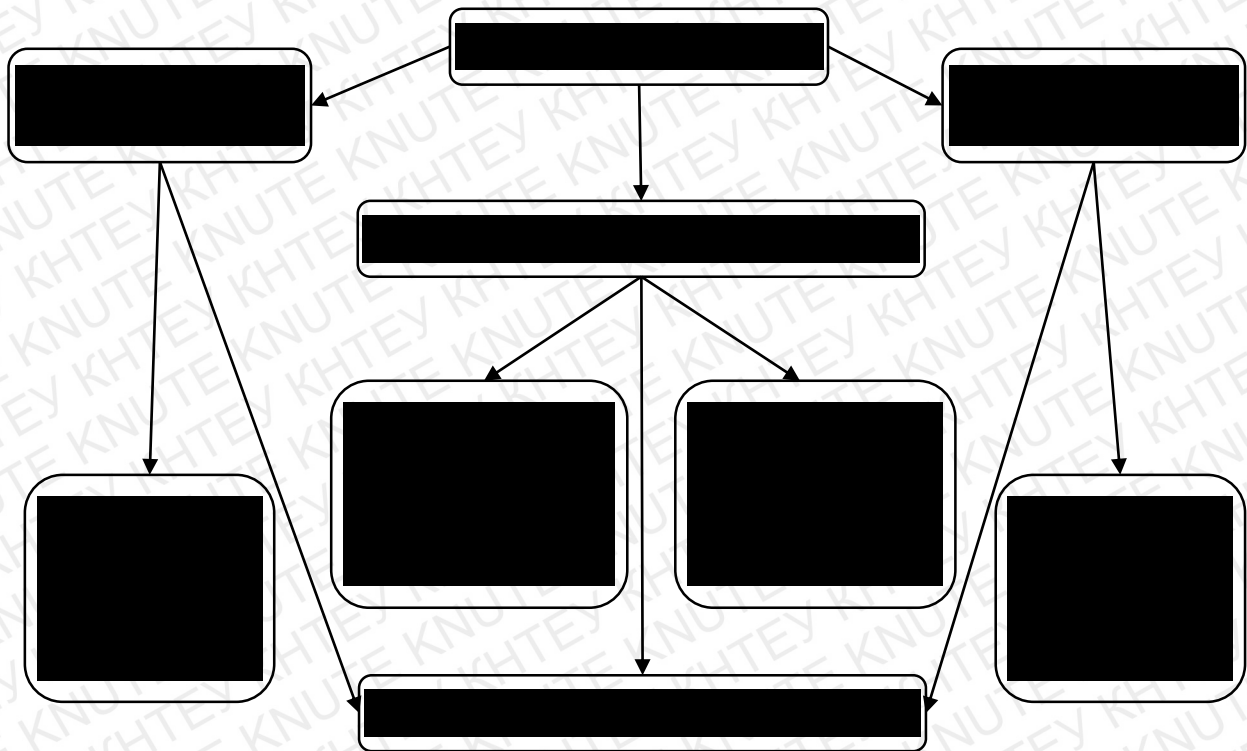

Рис. 2.3. Взаємозв'язок компонентів фінансових звітів

Слід зазначити, що ТОВ «Хот медіа» веде облік та складає фінансову звітність за національними положеннями обліку, що ускладнює її розуміння потенційними зарубіжними інвесторами. ТОВ «Хот медіа» складає спрощену фінансову звітність, яка включає баланс та звіт про фінансові результати.

Для аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг необхідна інформація, яку, передусім, можна отримати з бухгалтерського балансу, котрий містить дані про активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. Інформація про ресурси підприємства надзвичайно важлива, адже характеризує можливості створення грошових потоків у майбутньому.

Основними елементами Балансу є Активи, Зобов'язання та Власний капітал, зв'язок між якими реалізується у формі рівняння балансу (рис. 2.4).

Дані про власний капітал необхідні для визначення потреб у фінансових ресурсах у майбутньому та для передбачення розподілу прибутку. Інформація про зобов'язання підприємства допомагає користувачам оцінити спроможність його виконувати свої зобов'язання перед кредиторами [49].

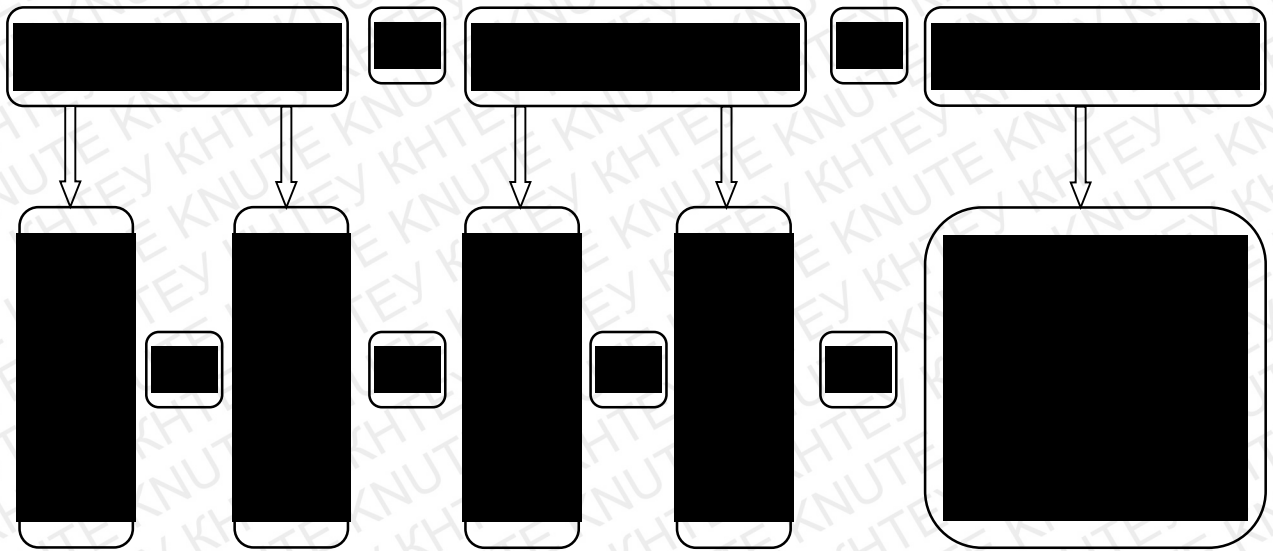

Рис. 2.4. Рівняння балансу підприємства

За даними бухгалтерського балансу оцінюють автономність підприємства, його ліквідність, платоспроможність, кредитоспроможність тощо. Звітність на підприємствах, в організаціях, установах використовують для контролю за виконанням проектних завдань, планів, аналізу, формування прогнозів, складання бізнес-планів, тому балансове узагальнення як елемент методу бухгалтерського обліку широко застосовують у сфері планування, фінансування, аналізу та обліку [49].

Статті активу балансу будують за принципом зростаючої ліквідності: прискорення тривалості перетворення цих активів у процесі господарського обороту в грошову форму. Зокрема, у першому розділі активу балансу відображено майно, яке практично до кінця свого існування зберігає початкову форму. Ліквідність цього майна є найнижчою. У другому розділі активу балансу відображені такі елементи майна підприємства, які протягом звітного періоду багаторазово змінюють свою форму: оборотні активи [49].

Групування статей у пасиві балансу відбувається за юридичною ознакою. Сукупність зобов'язань підприємства за отримані цінності та ресурси обов'язково поділяють за суб'єктами: перед власниками підприємства та перед третіми особами, наприклад, банками, кредиторами та ін. [22].

За правильно складеного балансу та відсутності фінансових порушень усі види активів мають свої джерела покриття в пасиві, тобто всі сформовані в ньому фінансові ресурси розміщені в активі. Звідси, одним із завдань аналізу є порівняння взаємопов'язаних статей активу і пасиву (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Взаємозв'язок фінансових ресурсів підприємства з джерелами їх формування

Розміщення фінансових ресурсів (активи)	Джерела формування фінансових ресурсів (пасиви)
1. Необоротні активи	
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи	Статутний і додатковий капітали, довгострокові кредити, позики, забезпечення наступних витрат і платежів, інші власні кошти
1.2. Довгострокові фінансові вкладення в акції інших підприємств, інші цінні папери	Нерозподілений прибуток підприємства
2. Оборотні активи	
2.1. Виробничі запаси, незавершене виробництво, залишки готової продукції на складах підприємств	Статутний капітал у частині оборотних коштів, нерозподілений прибуток, кредити і позики, розрахунки з кредиторами
2.2. Грошові кошти та їх еквіваленти	Статутний капітал у частині внесків засновників, кредити та позики, розрахунки з кредиторами, доходи майбутніх періодів
3. Витрати майбутніх періодів	Розрахунки з кредиторами, забезпечення наступних витрат і платежів
4. Необоротні активи та групи вибуття	Статутний і додатковий капітал, довгострокові кредити, позики

Таким чином, основну облікову інформацію для аналізу фінансового стану можливо отримати саме з балансу підприємства. За формою баланс є таблицею, яка складається з двох частин – *активу і пасиву*. У балансі відображають *фінансові ресурси і джерела їх покриття* [22]. Бухгалтерський баланс має суттєві аналітичні можливості для цілей його використання в аналізі (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналітичні можливості бухгалтерського балансу [85]

№ пор.	Параметри оцінки	Зміст досліджуваних показників
1	2	3
1	Зміна економічного потенціалу	Абсолютне і відносне відхилення валюти балансу за досліджуваний період
2	Інвестиційна привабливість і ризик партнерський відносин	Частка оборотних активів у загальній величині активів. Частка високоліквідного капіталу (грошових коштів та поточних фінансових інвестицій) у структурі активів. Структура та динаміка дебіторської заборгованості. Динаміка і структура власного капіталу. Динаміка і структура кредиторської заборгованості.

Закінчення табл. 2.4

1	2	3
3	Обсяг і структура фінансової діяльності	Обсяг і структура довгострокових і поточних фінансових інвестицій. Обсяг і співвідношення вексельних операцій.
4	Фінансова стійкість	Зміна частки необоротного капіталу. Співвідношення власного і залученого капіталу. Частка довготермінового залучення капіталу. Сальдо дебіторської та кредиторської заборгованості. Частка визнаної (реальної) вартості активів в їх загальній вартості.
5	Ліквідність (платоспроможність)	Абсолютна Проміжна Загальна Оборотність запасів Оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості
6	Стан кредитування	Обсяг, структура і динаміка кредитів Зміна частки довгострокових кредитів Коефіцієнт забезпечення кредитами

Варто відзначити, що на запит користувачів, діапазон розв'язку аналітичних задач за інформацією бухгалтерського балансу та відповідного синтетичного і аналітичного обліку може бути значно розширено.

Суттєве інформаційне та аналітичне наповнення мають «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід) і Звіт про рух грошових коштів, оскільки допомагають оцінити ступінь досягнення кінцевої мети господарювання за видами діяльності та ефективність управління в цілому.

У контексті євроінтеграційних процесів, які пов'язані з підписанням та набуттям чинності Угоди про асоціацію України з ЄС, давно постало питання переходу вітчизняних підприємств на складання звітності за міжнародними стандартами з метою забезпечення уніфікованого, зрозумілого всім потенційним користувачам представлення фінансової інформації. Законодавством України для складання фінансової звітності наразі офіційно запроваджено безпосереднє застосування міжнародних стандартів фінансової звітності.

Таким чином, на сьогодні існують дві концептуальні основи для складання фінансової звітності підприємств: на основі вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Порівняти склад фінансової звітності відповідно до національних та міжнародних стандартів можна за даними рис. 2.5.

Суттєві кроки у наближенні вітчизняних стандартів до міжнародних було зроблено після прийняття НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

у 2013 році. Проведемо порівняльний аналіз змін у фінансовій звітності підприємства, що відбулись з 19.03.2013 р. за Національними П(С)БО та їх відповідність МСФЗ. Так, Баланс підприємства отримав подвійну назву Баланс (Звіт про фінансовий стан), що дозволило привести її у відповідність до МСФЗ.

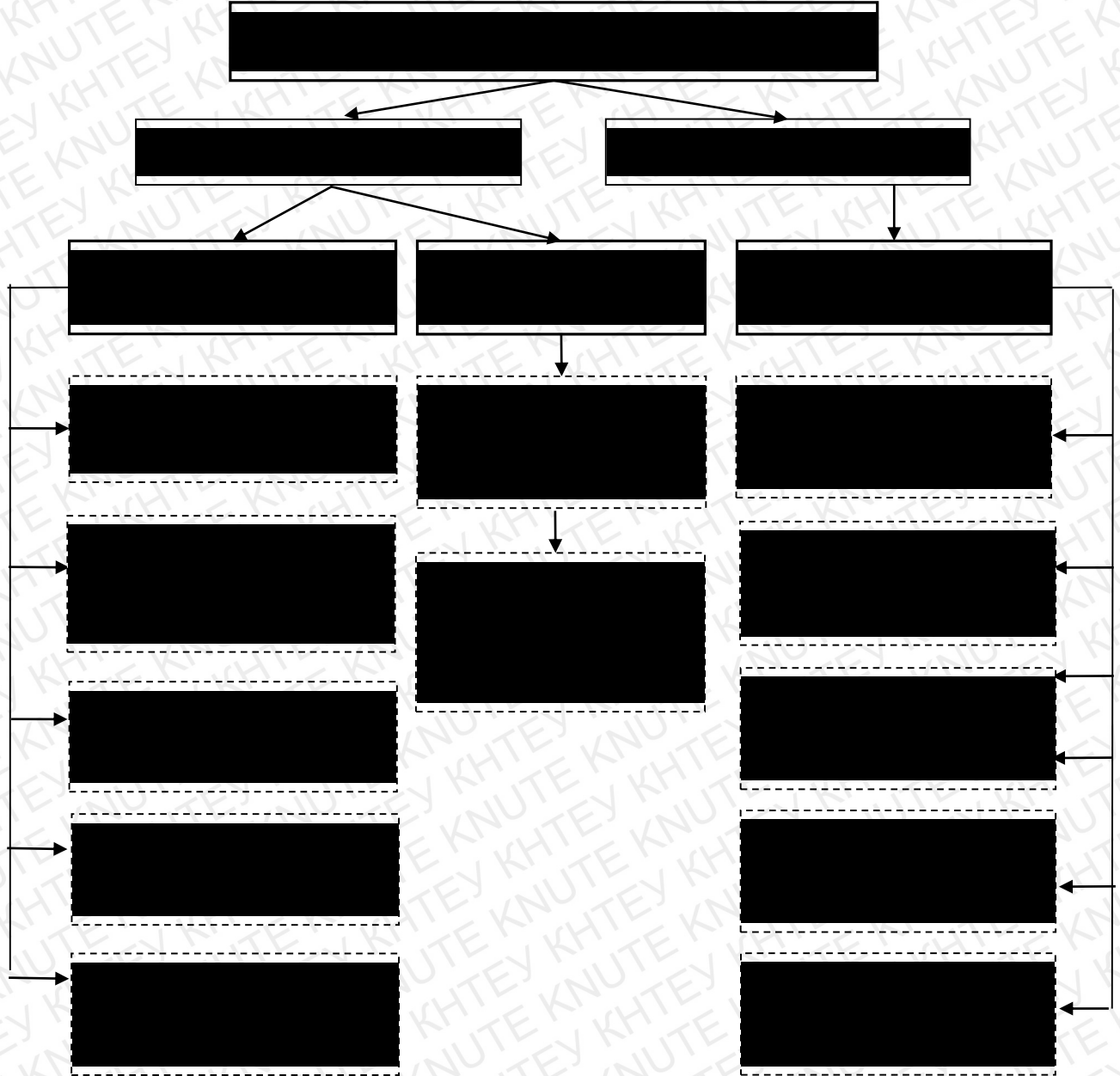

Рис. 2.5. Структура фінансової звітності підприємства відповідно до національних та міжнародних стандартів

Основними відмінностями форм фінансової звітності за нормами Національного П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від раніше діючих: П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", П(С)БО 2 "Баланс",

П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати", П(С)БО 4 "Звіт про рух грошових коштів", П(С)БО 5 "Звіт про власний капітал", які втратили чинність, є:

- зменшення кількості розділів (в активі балансу - з чотирьох до трьох, у пасиві балансу - з п'яти до чотирьох);
- вилучення розділів "Звіту про фінансові результати", що містять інформацію про податкові різниці;
- включення до "Звіту про фінансові результати" розділу "Сукупний дохід";
- введення можливості вибору методу складання "Звіт про рух грошових коштів" за прямим або непрямим методом за окремою формою звіту;
- відображення окремих статей звітності за справедливою вартістю;
- включення витрат майбутніх періодів до складу оборотних активів, доходів майбутніх періодів - до поточних зобов'язань, цільового фінансування - до довгострокових зобов'язань;
- заміна поняття статутного капіталу на статтю зареєстрований капітал;
- розподіл забезпечень на довгострокові і поточні;
- скорочення окремих статей фінансової звітності (запаси, інші оборотні активи, інші поточні зобов'язання, ін.);
- розшифровка розрахунків з бюджетом та виділенням заборгованості щодо розрахунків з податку на прибуток підприємства;
- вилучення статей доходів і витрат від надзвичайних подій;
- застосування додаткових статей у фінансовій звітності [22].

Зазначені зміни наблизили вітчизняні форми фінансової звітності до вимог МСФЗ. Так, відповідно до МСФЗ дебіторська заборгованість відображається в балансі за справедливою вартістю, у додаткових статтях наводиться історична вартість і сума нарахованого резерву чи дисконту (за їх наявності) [33].

Розрахунки з пов'язаними особами мають відображатись у балансі виходячи з їх суті: торгова, фінансова або інша заборгованість без використання спеціальних рядків, але в додаткових статтях до кожної із статей дебіторської та кредиторської заборгованості необхідно виділяти сальдо розрахунків з пов'язаними особами. Витрати та доходи майбутніх періодів у звітності за МСФЗ

відображаються відповідно у складі "Інших оборотних активів" та "Інших поточних зобов'язань" без виділення в окремі статті чи розділи. "Необоротні активи та групи вибуття" в балансі за МСФЗ відображаються як окрема стаття оборотних активів. У МСФЗ забезпечення майбутніх виплат визнаються у складі зобов'язань, які, в свою чергу, поділяються на поточні і довгострокові. Коригування статей Балансу здійснюється за рахунок власного капіталу. Безвідсоткові та пільгові довгострокові зобов'язання і забезпечення відображаються в Балансі на основі дисконтування. Зобов'язання, залучені на менш вигідних за ринкові умови, дооцінюються до їх справедливої вартості. Більшість балансових статей повинні розкриватись у Примітках до фінансової звітності [22].

У складі необоротних активів окремою статтею виділено інвестиційну нерухомість відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, П(С)БО 32 "Інвестиційна нерухомість" та МСФЗ [49].

Довгострокові біологічні активи, довгострокові фінансові інвестиції та довгострокова і поточна дебіторська заборгованість відображаються в Балансі за справедливою вартістю відповідно до МСФЗ. Інформація щодо первісної вартості, накопиченої амортизації та резервного фонду розкривається у додаткових статтях у Примітках до річної фінансової звітності.

У статті "Запаси" відображається загальна вартість активів, які визнаються запасами згідно з Положенням (стан дартот) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", розшифровка за видами запасів здійснюється у додаткових статтях в Примітках до річної фінансової звітності відповідно до норм МСФЗ - це конфіденційна інформація підприємства [49].

У статті "Гроші та їх еквіваленти" відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводиться інформація про кошти в національній або іноземній валютах [49].

Виняток зі звіту статей "векселі одержані", "векселі видані" є цілком доречним відповідно до недостатності їх використання унаслідок недорозвиненості фондового ринку України.

Витрати майбутніх періодів віднесені до складу "Оборотних активів" підприємства відповідно до МСФЗ [22].

Окремим розділом Балансу залишаються виділені "Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття", в якому відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до П(С)БО 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність", що не відповідає нормам МСФЗ, адже "Необоротні активи та групи вибуття" в Балансі за МСФЗ відображаються як окрема стаття оборотних активів [33].

Зміни відбулись у першому розділі пасиву балансу, який зазнав суттєвих перетворень відповідно до МСФЗ: у статті "Зареєстрований капітал" наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства; у статті "Капітал у дооцінках" наводиться сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів [49].

Інформація про всі види сформованих резервів підприємства наводиться у додаткових статтях в Примітках до річної фінансової звітності відповідно до норм МСФЗ і виключається як окремий розділ Балансу.

Таким чином, можемо стверджувати, що вітчизняні П(С)БО зазнали суттєвої трансформації у напрямку гармонізації з МСФЗ. Разом з тим, все більше підприємств України переходить на складання звітності безпосередньо за МСФЗ.

Це пов'язано з тим, що підписання Асоціації з Європейським Союзом дає значні можливості щодо розвитку міжнародної торгівлі, надання різноманітних послуг на зовнішніх ринках, проведення науково-технічної, науково-виробничої діяльності в кооперації з іноземними суб'єктами, підготовки фахівців за кордоном, здійснення міжнародних фінансових, кредитних, розрахункових,

лізингових операцій, операцій з цінними паперами, спільної підприємницької діяльності, що включає створення спільних підприємств, спільного володіння.

Однак, чинником, що стримує розвиток взаємин українських та іноземних суб'єктів господарювання, залучення іноземного капіталу в економіку країни, є якість фінансової інформації, її повнота і прозорість. Для іноземних суб'єктів складає труднощі розгляд фінансової звітності, складеної за українськими стандартами. Натомість гармонізація фінансової звітності дозволяє не тільки зробити звітність прозорою, порівнянної, стандартизованою, забезпечити доступність її розуміння для інвесторів, партнерів по бізнесу, кредиторів, інших користувачів, а й оперативно аналізувати фінансові показники звітності компаній, що знаходяться в різних країнах, дає можливість власникам і топ-менеджменту приймати ефективні рішення.

З урахуванням зазначеного, рекомендуємо ТОВ «Хот медіа» розглянути можливість формування звітності саме за МСФЗ, оскільки вважаємо, що позитивно відобразиться на його розвитку.

Висновки до розділу 2

Аналіз фінансових результатів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 р. негативну динаміку чистого доходу ТОВ «Хот медіа» до зменшення за 2014-2018 рр.: на - 73,0 тис. грн (-14,0%). Зменшилася і собівартість внаслідок зменшення обсягу реалізованих підприємством послуг, що обумовлено скороченням споживчого попиту: на -33,0 тис. грн (-12,3%). Як наслідок, в динаміці скоротився валовий прибуток: на -40,0 тис. грн (-15,9%). Встановлено, що облікові дані формують основну складову інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг. ТОВ «Хот медіа» веде облік та складає фінансову звітність за національними положеннями обліку, що ускладнює її розуміння потенційними зарубіжними інвесторами. Здійснено порівняльний аналіз фінансової звітності, яка складається на національними та міжнародними стандартами та встановлено переваги останніх. Рекомендовано ТОВ «Хот медіа» перейти на складання звітності за міжнародними стандартами.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ПОСЛУГ

3.1. Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

Організація є початковою стадією аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг, що передбачає комплекс відповідних підготовчих заходів. Поширеною практикою є побудова у межах організаційної стадії фінансового аналізу організаційно-інформаційної моделі.

Розробка організаційно-інформаційної моделі аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг ґрунтується на визначенні її як одного із прийомів формалізації аналітичного процесу в управлінні фінансовим станом.

Важливим принципом побудови організаційно-інформаційної моделі аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг є забезпечення повноти інформації щодо параметрів фінансового стану підприємства. Виходячи із сказаного, організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану підприємства є стислою характеристикою аналітичного процесу щодо його мети і завдань, суб'єктів і об'єктів дослідження, системи показників, які визначають параметри об'єктів, інформаційного та методичного забезпечення [47, с. 127].

Фінансовий аналіз має сприяти отриманню суб'єктом управління необхідної інформації щодо фінансової стійкості та платоспроможності, що є основними індикаторами фінансового стану підприємства. Це означає, що проведення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг потребує конкретизації складових аналітичного процесу у межах організаційно-інформаційної моделі [47, с. 128].

Побудова організаційно-інформаційної моделі передбачає розробку її окремих блоків, яка включає такі елементи як мета і завдання, об'єкти; методичні прийоми; систему показників; інформаційне забезпечення. З урахуванням зазначеного пропонуємо орієнтовну структуру організаційно-інформаційної моделі аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа» (табл. 3.1).

**Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану
ТОВ «Хот медіа»**

1. Мета і завдання аналізу фінансового стану	
1.1. Мета	1.2. Завдання
1	2
<ul style="list-style-type: none"> – пошук шляхів і резервів поліпшення структури активів та пасивів і забезпечення на цій основі високої фінансової стійкості та платоспроможності підприємства сфери послуг 	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка структури активів і пасивів підприємства – визначення динаміки активів і пасивів за складом і структурою – визначення руху та ефективності використання активів підприємства – оцінка джерел фінансування – аналіз фінансової стійкості і платоспроможності
2. Об'єкти і суб'єкти аналізу грошових потоків	
2.1. Об'єкти	2.2. Суб'єкти
<ul style="list-style-type: none"> – активи в цілому та за видами – власний капітал в цілому та за видами – позиковий капітал в цілому та за видами – чинники, що спричинили зміну економічного потенціалу – чинники, що вплинули на фінансову стійкість та платоспроможність 	<ul style="list-style-type: none"> – вищі посадові особи підприємства – економічні служби підприємства – керівники функціональних та структурних підрозділів підприємства – власники та акціонери. – зовнішні користувачі інформації
3. Система економічних показників аналізу грошових потоків	
3.1. Абсолютні вартісні показники, джерелом яких є облік	3.2. Відносні показники, які є наслідком аналітичної обробки облікової інформації
<ul style="list-style-type: none"> – залишки та обороти з надходження активів – власний капітал і зобов'язання – абсолютні показники динаміки активів та пасивів 	<ul style="list-style-type: none"> – відносні показники структури активів, власного капіталу та зобов'язань – відносні показники динаміки – відносні показники розрахунку фінансової стійкості і платоспроможності
4. Інформаційне забезпечення аналізу грошових потоків	
4.1. Зовнішня інформація	4.2. Внутрішня інформація
<ul style="list-style-type: none"> – Правова – Нормативна – Довідкова 	<ul style="list-style-type: none"> – Планова – Фактографічна
5. Методичні прийоми обробки первинної (вхідної) інформації	
5.1. Економіко-логічні методи	5.2. Економіко-математичні методи
<ul style="list-style-type: none"> – Групування – Порівняння – Розрахунок відносних показників – Розрахунок середніх показників – Деталізація – Елімінування 	<ul style="list-style-type: none"> – Методи обробки динамічних рядів – Методи регресійно-кореляційного аналізу – Методи моделювання

<i>1</i>	<i>2</i>
6. Узагальнення і реалізація результатів аналізу фінансового стану	
6.1. Узагальнення результатів	6.2. Реалізація результатів
<ul style="list-style-type: none"> – систематизація інформації – кількісна оцінка втрачених можливостей покращення фінансового стану та підвищення фінансової стійкості і платоспроможності підприємства – оцінка вірогідності прогнозованих показників – розробка багатоваріантних заходів щодо поліпшення фінансового стану у майбутньому періоді – оформлення результатів аналізу і передача їх в управлінській структурі для реалізації заходів 	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка заходів щодо покращення фінансового стану та підвищення фінансової стійкості і платоспроможності з точки зору найбільшої відповідності фінансовій стратегії підприємству – вибір заходів щодо поліпшення фінансового стану – доведення прийнятого рішення до виконавців – забезпечення контролю за виконанням прийнятих рішень

Додатково до зазначеної організаційно-інформаційної моделі моделі аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа» надамо більш детальну характеристику окремих її елементів.

Так, суб'єктів-користувачів аналітичної інформації можна поділити на дві групи: зовнішніх і внутрішніх. До внутрішніх користувачів інформації належать менеджери, бухгалтери, акціонери; до зовнішніх – банки, податкові органи, аудиторські та консалтингові фірми, юристи та ін.

Зовнішніх користувачів можна поділити на дві групи:

1) безпосередньо зацікавлені в інформації про фінансовий стан підприємства сфери послуг. До них належать органи, яким бухгалтерська (фінансова) звітність передається в обов'язковому порядку (податкові служби; фінансові інспекції), партнери підприємства (банки, покупці, постачальники);

2) опосередковано зацікавлені в інформації про фінансовий стан підприємства сфери послуг – органи, яким бухгалтерську (фінансову) звітність передають для наступної її обробки та застосування (профспілки, інформаційні та консультаційні, аудиторські фірми тощо) [47].

До внутрішніх користувачів інформації належать:

- 1) власники, засновники, які хочуть мати повне уявлення про фінансовий стан підприємства;
- 2) керівники підрозділів, які мають потребу в інформації для обґрунтування прийняття рішень або підготовки можливих варіантів рішень, щодо виявлення резервів покращення фінансового стану підприємства;
- 3) працівники підприємства, які цікавляться даними про стан платоспроможності підприємства, здатності оплачувати заробітну плату [48].

Наявність об'єктивної вихідної інформації, оперативне її збирання та обробка, вірне проведення відповідних аналітичних розрахунків допомагають виявленню причин негативних явищ та розробці заходів з оптимальних параметрів фінансового стану. Таким чином, наступний блок із представленої організаційно-інформаційної моделі узагальнює систему показників аналізу фінансового стану.

Показники аналізу фінансового стану можуть бути абсолютними та відносними. До абсолютних показників відносяться показники обсягу: вартісні і натуральні та відносні показники. До відносних показників відносять показники структури, показники інтенсивності процесів та показники динаміки.

Абсолютні показники – це показники елементів фінансового стану (активів чи пасивів) за структурою утворення і використання. Без застосування цих величин аналіз найчастіше не може бути повноцінним. Відносні показники за характеризують параметри фінансового стану такі, наприклад, як фінансова стійкість та платоспроможність [47, с. 128].

Включені до моделі методичні прийоми дозволяють здійснити аналіз фінансового стану, аналіз руху активів і пасивів, а також аналіз фінансових коефіцієнтів, що визначають фінансову стійкість та платоспроможність [48].

На особливу увагу заслуговує також інформаційна компонента організаційно-інформаційної моделі аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа». У моделі економічну інформацію класифіковано за ознакою середовища, у якому вона утворюється, що призводить до її розподілення на зовнішню і

внутрішню. Подальша деталізація передбачає класифікацію економічної інформації за джерелами її формування та напрямками використання.

Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану має складну структуру і визначається різними чинниками, а саме: цільовим призначенням інформації, складом користувачів тощо. Основу інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану становлять бухгалтерські дані [4].

Джерела інформації підрозділяються на:

1) державному рівні:

- на правові: закони, накази, постанови тощо;
- та планово-нормативні: методичні розробки, коментарі, листи.

2) рівні підприємства:

- облікова інформація поточна та звітна;
- позаоблікова інформація, яка і є інформаційним забезпеченням аналізу фінансового стану підприємства [48].

Джерела інформації аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа» визначено на рис. 3.1.

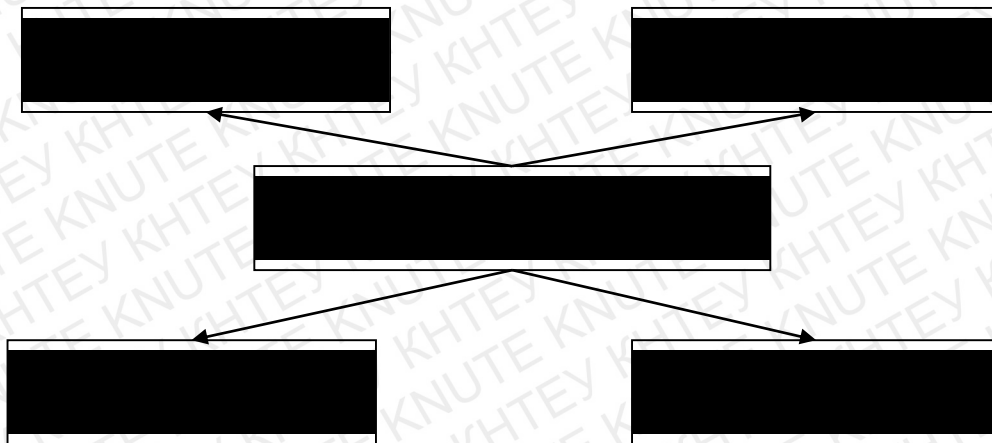

Рис. 3.1. Джерела інформації для аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа»

Процес розробки фінансових рішень залежить від рівня інформаційного забезпечення, вміння аналізувати отримані дані і синтезувати на їх основі варіанти можливих рішень. Тому, особлива увага приділяється якості інформації, яка повинна відповідати певним вимогам.

Основоположні припущення та якісні характеристики фінансової звітності визначені в Концептуальній основі фінансової звітності. Це самостійний документ, у якому перераховано і прокоментовано якісні характеристики звітності: зрозумілість, доречність, істотність, достовірність та інші [4].

Вимоги до інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа» наведено в табл. 3.2

Таблиця 3.2

**Вимоги до інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану
ТОВ «Хот медіа»**

№ пор.	Вимога	Зміст вимоги
1	Адресність	Доведення інформації до відповідального виконавця
2	Достовірність	Наявність доказів
3	Зворотній зв'язок	Підтвердження або коригування колишній припущень про грошові потоки
4	Суттєвість	Можливість впливати на прийняття управлінських рішень стосовно управління фінансовим станом
5	Комплексність	Охоплення інформації з урахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів
6	Конфіденційність	Обмеження доступності інформації для певного кола осіб шляхом застосування шифрів і кодів
7	Мобільність	Оперативність збору, обробки та застосування інформації
8	Надійність	Достатня свобода від помилок і упередженості
9	Передбачуваність	Властивість інформації, що допомагає управлінцям підвищити ймовірність реальності прогнозів параметрів фінансового стану
10	Періодичність	Надання інформації через певні проміжки часу
11	Повнота	Інформації достатньо для проведення аналізу та прийняття рішень
12	Порівнянність	Інформація про фінансовий стан повинна бути порівняною за часом і за підрозділами
13	Правова коректність	Відповідність інформації вимогам нормативно-правової бази
14	Релевантність	Інформація повинна мати відношення або корисне застосування до дій, до яких вона призначалася
15	Своєчасність	Інформація повинна бути готовою і доступною до того часу, коли в ній виникає потреба

Аналіз фінансового стану ТОВ «Хот медіа» ґрунтується на поетапному розкритті економічної інформації відповідно до його мети і завдань, характеристику яких наведено в організаційно-інформаційній моделі. Реалізація елементів наведеної вище організаційно-інформаційної моделі аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа» сприятиме досягненню визначеної мети підприємства – максимізації прибутку шляхом надання послуг.

3.2. Методика аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг

Процес аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа» є послідовною реалізацією його стадій. Якщо на етапі організації аналізу визначаються основні передумови, необхідні засоби для його проведення, то методична стадія є сукупністю безпосереднього отримання та перетворення аналітичної інформації щодо параметрів досліджуваного об'єкта.

Формування меж діапазонів граничних значень (максимального та мінімального) показників, які характеризують фінансовий стан ТОВ «Хот медіа» будемо здійснювати на основі значень показників, запропонованих у праці [47].

В основі методики аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг лежить порівняння фактичних параметрів фінансового стану з встановленими критеріями (нормативними значеннями), констатація наявності чи відсутності відхилень, визначення тенденцій, розрахунок коефіцієнтів.

Визначення відносних значень відібраних на першому етапі показників здійснюється на основі загальноприйнятих формул для розрахунків відхилень, абсолютних та відносних (темп росту, темп приросту).

Інтерпретація результатів розрахунку динаміки показників залежить від відношення конкретного показника до відповідної групи: стимуляторів (збільшення значень яких свідчить про поліпшення фінансового стану підприємства) або дестимуляторів (зростання значень яких свідчить про існування протилежної тенденції, тобто погіршення) [47].

З урахуванням представленої вище інформації аналіз фінансового стану ТОВ «Хот медіа» розпочнемо з розрахунку фактичних параметрів фінансового стану та оцінки їх динаміки.

Як було встановлено, фінансовий стан ТОВ «Хот медіа» в першу чергу характеризується даними балансу: активами і пасивами.

Динаміку активів ТОВ «Хот медіа» визначену за даними балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства за 2014-2018 рр., представлено у табл. 3.3.

Динаміка активів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр.

тис. грн

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення			
		2014	2017	2018	2018/2014		2018/2014	
					Абс.	Відн.,%	Абс.	Відн.,%
1	Основні засоби за залишковою вартістю	121	118	110,6	-10,4	-8,6	-7,4	-6,3
2	Основні засоби за первісною вартістю	192	192	193,7	1,7	0,9	1,7	0,9
3	Необоротні активи, всього за розділом I	121	118	110,6	-10,4	-8,6	-7,4	-6,3
4	<i>Частка в активах, %</i>	<i>49,8</i>	<i>48,6</i>	<i>48,9</i>	<i>-0,9</i>	<i>-1,8</i>	<i>0,3</i>	<i>0,6</i>
5	Товари	7	5	3,7	-3,3	-47,1	-1,3	-26,0
6	Дебіторська заборгованість -за товари, роботи, послуги	3	0	7,6	4,6	153,3	7,6	-
7	Інша поточна дебіторська заборгованість	9	6	0	-9,0	-100,0	-6,0	-100,0
8	Гроші та їх еквіваленти	101	111	101,7	0,7	0,69	-9,3	-8,4
9	Витрати майбутніх періодів	2	2	2,7	0,7	35,0	0,7	35,0
10	Оборотні активи, всього за розділом II	122	125	115,7	-6,3	-5,2	-9,3	-7,4
11	<i>Частка в активах, %</i>	<i>50,2</i>	<i>51,4</i>	<i>51,1</i>	<i>0,9</i>	<i>1,8</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,6</i>
12	Актив балансу, всього	243	243	226,3	-16,7	-6,9	-16,7	-6,9

Примітка: складено за даними фінансової звітності

Фінансовий стан ТОВ «Хот медіа» визначається необоротними та оборотними активами, які йому належать та використовуються у господарській діяльності. За даними табл. 2.1 можна говорити про зменшення вартості ресурсів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр.: на -16,7 тис. грн або -6,9%, що є хоч і не дуже суттєвою, проте, негативною зміною. Дослідження динаміки ресурсів ТОВ «Хот медіа» у розрізі необоротних та оборотних засвідчило більше скорочення обсягу саме необоротних активів, які в ТОВ «Хот медіа» сформовані виключно основними засобами (рис. 3.2).

Основні засоби є ресурсами, призначеними для багаторазового використання протягом терміну, більшого, ніж один рік. Вартість необоротних активів (основних засобів) ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр. зменшилася на -10,4 тис. грн (-8,6%), в т.ч., за 2017-2018 рр. – на 7,4 тис. грн (-6,3%). Це пояснюється поступовим зносом основних засобів та перенесенням їх вартості на вартість послуг ресторану у вигляді амортизації.

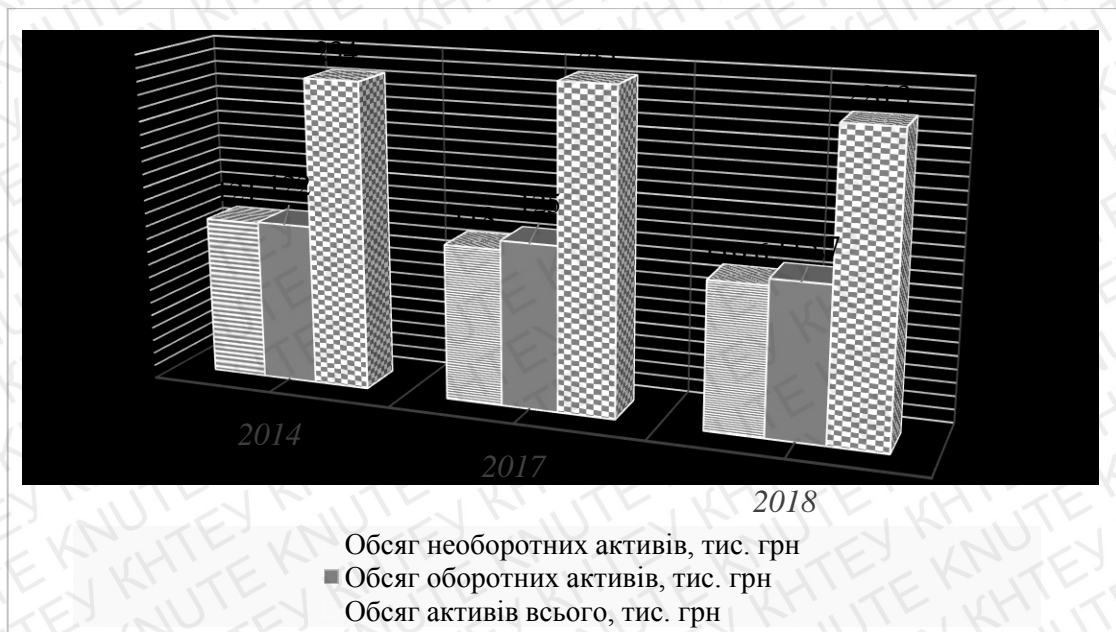

Рис. 3.2. Обсяг оборотних та необоротних активів ТОВ «Хот медіа» у 2014-2018 рр.

Первісна вартість основних засобів трохи збільшилася лише у 2018 р.: на 1,7 тис. грн (0,9%), а отже, протягом аналізованого періоду суттєвого оновлення основних засобів не відбувалося. Нематеріальних активів, незавершених капітальних інвестицій, довгострокових фінансових інвестицій та довгострокової дебіторської заборгованості ТОВ «Хот медіа» не має.

Оборотні активи ТОВ «Хот медіа», на відміну від необоротних, є ресурсами, призначеними для поточного використання у господарській діяльності підприємства протягом періоду менше одного року. Склад оборотних активів ТОВ «Хот медіа» не є численним. Його формують декілька статей таких як «товари», «дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», «інша поточна дебіторська заборгованість», «гроші та їх еквіваленти», «витрати майбутніх періодів». Зростання оборотних активів за 2014-2018 рр. спостерігаємо за такими їх видами як дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (на 4,6 тис. грн або 153,3%), гроші та їх еквіваленти (на 0,7 тис. грн або 0,69%) та витрати майбутніх періодів (на 0,7 тис. грн або 35%). Найбільш суттєва зміна, як бачимо, відбулася по статті дебіторська заборгованість за реалізовані послуги ТОВ «Хот медіа» (рис. 3.3).

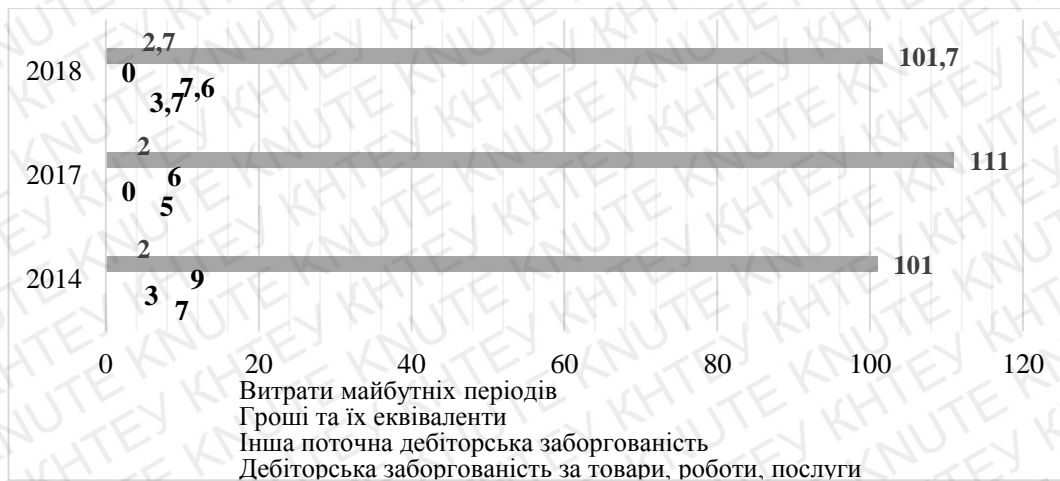

Рис. 3.3. Обсяг оборотних активів ТОВ «Хот медіа» за їх видами у 2014-2018 рр.

Зменшення оборотних активів відбулося за статтями «товари» (на -3,3 тис. грн або -47,1%), «інша поточна дебіторська заборгованість» (на -9,0 тис. грн або -100,0%). Тенденція до зменшення іншої дебіторської заборгованості є позитивною, адже своєчасні розрахунки з контрагентами сприяють покращенню платоспроможності підприємства сфери послуг.

Основним видом діяльності ТОВ «Хот медіа» є організування конгресів і торговельних виставок, надання інших допоміжних комерційних послуг, а тому, на балансі підприємства немає незавершеного виробництва та готової продукції. Це пояснюється нематеріальністю послуг.

Аналіз структури необоротних та оборотних активів ТОВ «Хот медіа» у 2018 році засвідчив майже однакове їх співвідношення з несуттєвим переважанням частки оборотних активів (рис. 3.4).

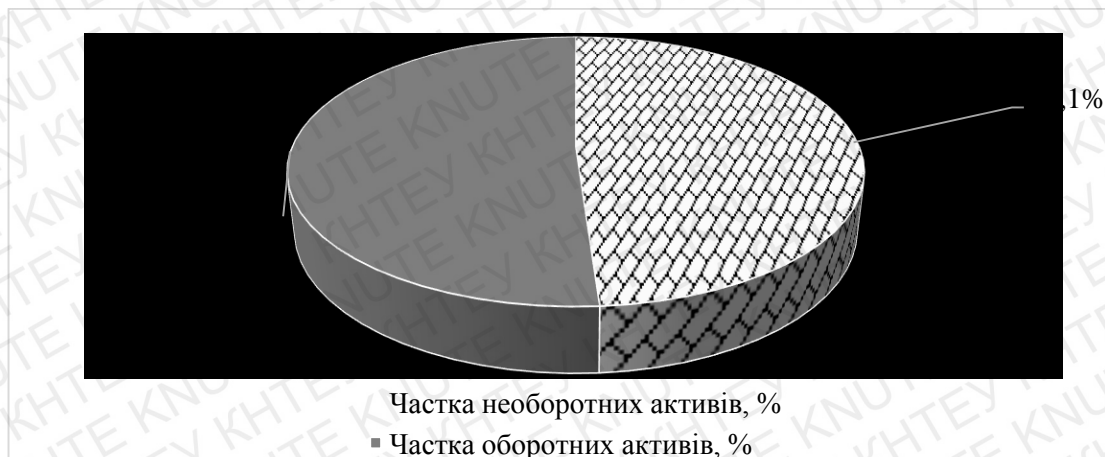

Рис. 3.4. Структура активів ТОВ «Хот медіа» за їх видами у 2018 р.

Представлена на рис. 3.4 структура активів ТОВ «Хот медіа» узгоджується із основним видом його діяльності, адже, для забезпечення надання послуг має розпоряджатися достатнім обсягом оборотних активів.

Дослідження структури оборотних активів вказує на суттєве переважання частки грошових коштів та їх еквівалентів: 87,9% у 2018 р. (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Структура оборотних активів ТОВ «Хот медіа» у 2018 р.

Як бачимо, товари у структурі оборотних активів займають 3,2%, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги - 6,6%, витрати майбутніх періодів - 2,3%.

Нарощення обсягу ресурсів підприємства сфери послуг відбувається за рахунок джерел їх фінансування. Дані про джерела формування ресурсів відображаються у пасиві балансу (звіті про фінансовий стан) підприємства. Інформація про структуру вкладень у активи та ефективність використання фінансових ресурсів становить цінність для адміністрації підприємства.

Проведемо аналіз джерел формування ресурсів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр. (табл. 3.4).

За даними табл. 1.5 бачимо, що джерела фінансування ресурсів ТОВ «Хот медіа» включають власний капітал та поточні зобов'язання. Довгострокових зобов'язань, які утворюються за рахунок взяття довгострокових кредитів та інших позик, підприємство не має.

Динаміка капіталу та зобов'язань ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр.

тис. грн

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення			
		2014	2017	2018	2018/2014		2018/2017	
					Абс.	%	Абс.	%
1	Зареєстрований (пайовий) капітал	160	160	160	0,0	-	0,0	-
2	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	68	72	51,3	-16,7	-24,6	-20,7	-28,8
3	Власний капітал, усього за р. I	228	232	211,3	-16,8	-7,4	-20,8	-9,0
4	Частка у пасивах, %	93,8	95,5	93,3	-0,5	-0,5	-2,2	-2,3
5	Довгострокові зобов'язання і забезпечення, усього за р. II	0	0	0	0,0	-	0,0	-
6	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1	6	7,6	6,6	660,0	1,6	26,7
7	за розрахунками з бюджетом	4	2	5,1	1,1	27,5	3,1	155,0
8	за розрахунками зі страхування	1	1	0,6	-0,4	-40,0	-0,4	-40,0
9	за розрахунками з оплати праці	3	2	1,3	-1,7	-56,7	-0,7	-35,0
10	Інші поточні зобов'язання	6	0	0,5	-5,5	-91,7	0,5	-
11	Поточні зобов'язання і забезпечення, усього за р. III	15	11	15,1	0,1	0,7	4,1	37,3
12	Частка у пасивах, %	6,2	4,5	6,7	0,5	8,1	2,2	48,9
13	Пасив балансу, всього	243	243	226,3	-16,7	-6,9	-16,7	-6,9

Власний капітал ТОВ «Хот медіа» сформований за рахунок зареєстрованого (статутного) капіталу та нерозподіленого прибутку.

Дослідження динаміки обсягу власного капіталу закладу засвідчило його зменшення на -16,8 тис. грн (-7,4%).

Це відбулося за рахунок скорочення нерозподіленого прибутку на -16,7 тис. грн (-24,6%), адже сума зареєстрованого капіталу протягом аналізованого періоду не змінилася.

Поточні зобов'язання за 2014-2018 рр. збільшилися, але зовсім несуттєво: на 0,1 тис. грн або 0,7%. Динаміку власного капіталу, поточних зобов'язань і забезпечень та обсягу капіталу в цілому представлено на рис. 3.6.

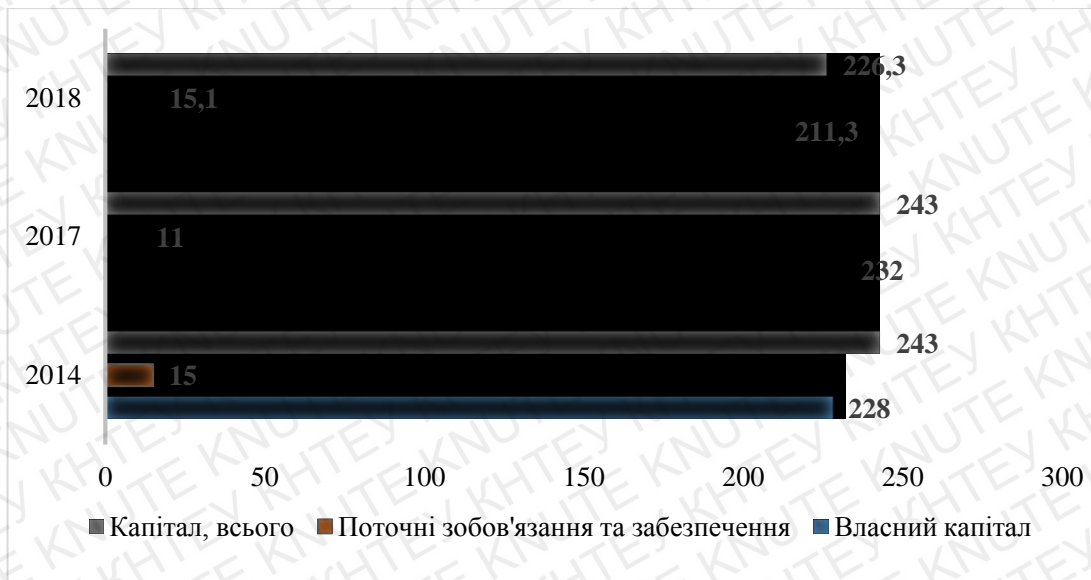

Рис. 3.6. Динаміка обсягу капіталу ТОВ «Хот медіа» в цілому та за видами у 2014-2018 рр.

Дослідження структури капіталу ТОВ «Хот медіа» у 2018 р. свідчить про те, що домінуючу його частку (93,3%) складає власний капітал. Відповідно, частка поточних зобов'язань і забезпечень складає 6,7%. Довгострокові зобов'язання і забезпечення відсутні (рис. 3.7).

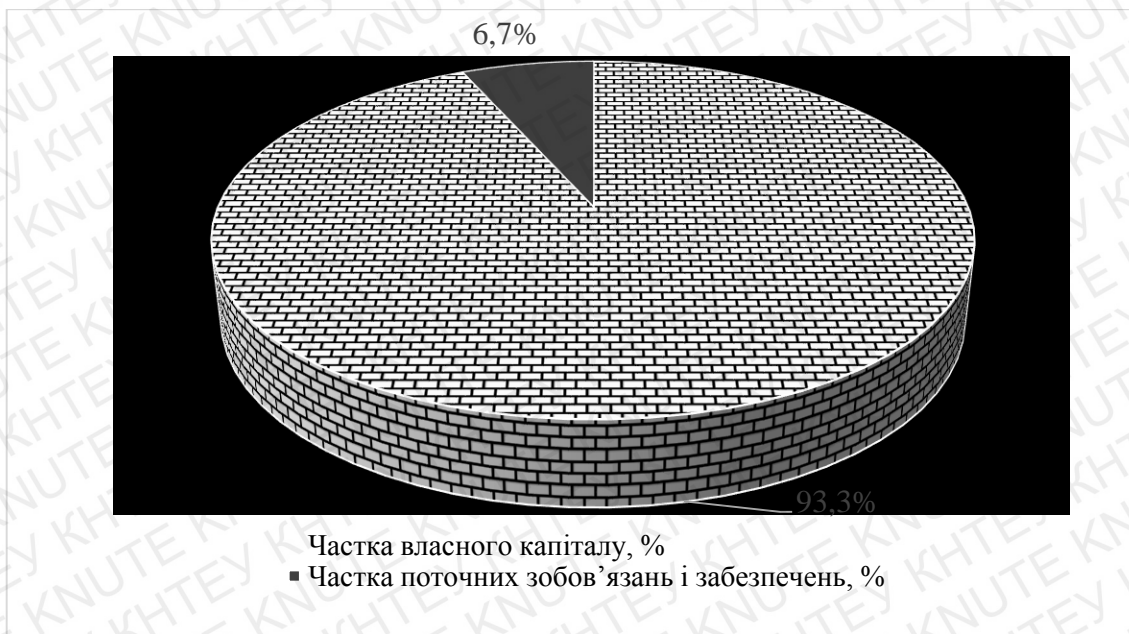

Рис. 3.7. Структура капіталу ТОВ «Хот медіа» у 2018 р.

Дотримання раціонального та продуманого підходу при формуванні та розміщенні джерел коштів в активах має важливе значення для ТОВ «Хот медіа»,

оскільки впливає на рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства сфери послуг, його здатність нормально функціонувати.

Здатність своєчасно і в повному обсязі розраховуватися за взятими зобов'язаннями ТОВ «Хот медіа» можна визначити шляхом розрахунку платоспроможності: швидкої, поточної та абсолютної ліквідності (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Динаміка коефіцієнтів платоспроможності ТОВ «Хот медіа» у 2014-2018 рр.

№ пор.	Назва коефіцієнта	Роки			Відхилення			
		2014	2017	2018	2018/2014		2018/2017	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Абсолютної ліквідності	6,73	10,09	6,74	0,00	0,03	-3,36	-33,26
2	Швидкої ліквідності	14,47	21,18	14,47	0,00	0,00	-6,71	-31,69
3	Поточної ліквідності	8,13	11,36	7,66	-0,47	-5,79	-3,70	-32,57

ТОВ «Хот медіа» має високий рівень платоспроможності за усіма розрахованими показниками. Це означає, що підприємство у короткостроковому періоді є спроможним погасити всі свої поточні зобов'язання за рахунок високоліквідних активів. Разом з тим, у 2014-2018 рр. коефіцієнт абсолютної ліквідності суттєво перевищує еталонне значення (0,2). Аналогічна ситуація з коефіцієнтами швидкої та поточної ліквідності, які також суттєво відхиляються від еталонних значень (0,7 та 2 відповідно) (рис. 3.8).

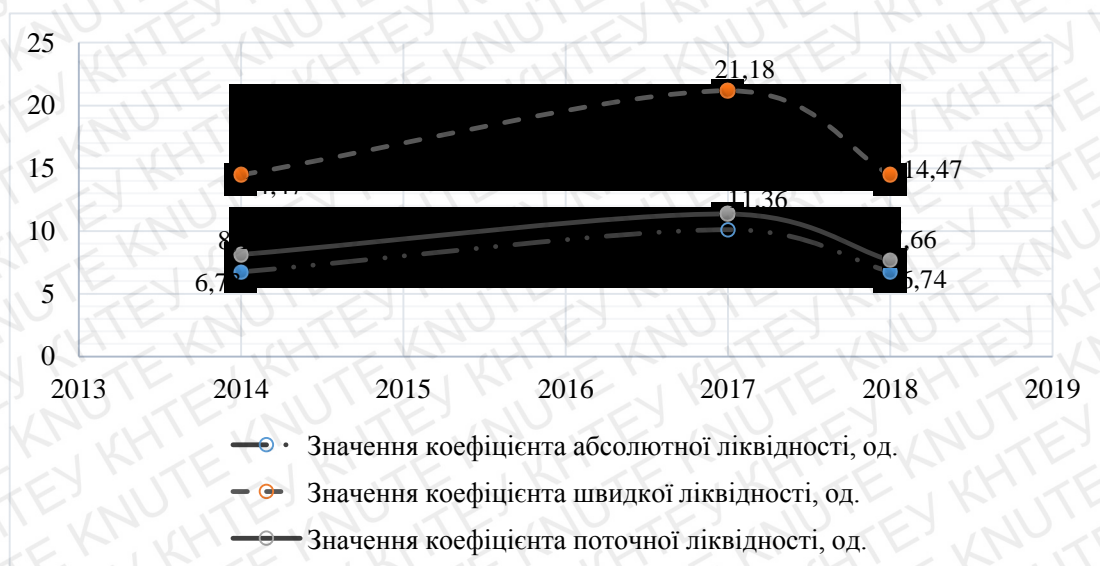

Рис. 3.8. Значення показників платоспроможності ТОВ «Хот медіа» у 2014-2018 рр.

Це означає те, що, попри можливість розраховуватися зі своїми зобов'язаннями у будь-який момент, оборотні кошти використовуються закладом недостатньо ефективно, адже знаходяться у вільному обороті у надлишковій кількості. Більш раціонально було б вкласти їх у матеріальну базу ТОВ «Хот медіа» або, наприклад, розмістити на депозиті.

Для більш повної оцінки фінансового стану підприємства сфери послуг, окрім показників платоспроможності, слід також провести розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр. (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Хот медіа»
за 2014-2018 рр.**

№ пор.	Назва коефіцієнта	Роки			Відхилення			
		2014	2017	2018	2018/2014		2018/2017	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Автономії	0,94	0,95	0,93	-0,01	-0,49	-0,02	-2,20
2	Фінансової стійкості	15,20	21,09	13,99	-1,21	-7,94	-7,10	-33,65
3	Загальної заборгованості	0,06	0,05	0,07	0,00	8,10	0,02	47,40
4	Маневрування	0,47	0,49	0,48	0,01	1,55	-0,01	-3,01
5	Частки власного капіталу в оборотних активах	0,88	0,91	0,87	-0,01	-0,76	-0,04	-4,57

Як бачимо, фінансова стійкість ТОВ «Хот медіа» залежить від обсягу і характеру розміщення в активах власного капіталу. Всі розраховані показники, окрім коефіцієнта фінансової стійкості, суттєво перевищують еталонні значення, але, не зважаючи на це, ми можемо говорити про високий ступінь фінансової стійкості ТОВ «Хот медіа». В динаміці, найбільш суттєва зміна відбулася за показником фінансової стійкості, який зменшився на -1,21 од. (-7,94%). За іншими показниками протягом 2013-2017 рр. коливання незначні, тому, за значеннями фінансової стійкості ТОВ «Хот медіа» надаємо позитивну оцінку.

Підводячи підсумки здійсненого дослідження, можемо відзначити, що підприємство потребує розширення матеріально-технічної бази, підвищення інтенсивності використання та оборотності коштів. При цьому, ТОВ «Хот медіа» є достатньо фінансово стійким. Погіршення спостерігаємо щодо динаміки фінансових результатів діяльності підприємства за 2014-2018 рр., адже з

прибуткового за 5 років підприємство стало збитковим. Це несприятливим чином відображається на стійкості фінансового стану ТОВ «Хот медіа», оскільки зменшує його нерозподілений прибуток, а, відтак, власний капітал.

Висновки до розділу 3

Розроблено організаційно-інформаційну модель аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа», яка ґрунтується на визначенні її як одного із прийомів формалізації аналітичного процесу в управлінні фінансовим станом.

Методична стадія є сукупністю безпосереднього отримання та перетворення аналітичної інформації щодо параметрів досліджуваного об'єкта. Фінансовий стан ТОВ «Хот медіа» визначається необоротними та оборотними активами, які йому належать та використовуються у господарській діяльності. Встановлено зменшення вартості ресурсів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр.: на -16,7 тис. грн або -6,9%, що є хоч і не дуже суттєвою, проте, негативною зміною.

Джерела фінансування ресурсів ТОВ «Хот медіа» включають власний капітал та поточні зобов'язання. Дослідження динаміки обсягу власного капіталу закладу засвідчило його зменшення на -16,8 тис. грн (-7,4%).

ТОВ «Хот медіа» має високий рівень платоспроможності за усіма розрахованими показниками. Це означає, що підприємство у короткостроковому періоді є спроможним погасити всі свої поточні зобов'язання за рахунок високоліквідних активів. Розраховані показники фінансової стійкості вказують про високий ступінь фінансової стійкості ТОВ «Хот медіа». Отже, підприємство потребує розширення матеріально-технічної бази, підвищення інтенсивності використання та оборотності коштів. При цьому, ТОВ «Хот медіа» є достатньо фінансово стійким. Погіршення спостерігаємо щодо динаміки фінансових результатів діяльності підприємства за 2014-2018 рр., адже з прибуткового за 5 років підприємство стало збитковим. Це несприятливим чином відображається на стійкості фінансового стану ТОВ «Хот медіа», оскільки зменшує його нерозподілений прибуток, а, відтак, власний капітал.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами дослідження теоретичних, організаційних, методичних та практичних засад аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг можемо зробити наступні висновки.

1. Дослідження економічної сутності фінансового стану підприємства засвідчило, що під цим поняттям слід розуміти рівень забезпеченості підприємства відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Фінансовий стан підприємства характеризується системою показників, які залежать від структури активів та капіталу підприємства. Для характеристики фінансового стану підприємства застосовуються такі критерії: фінансова стійкість, платоспроможність, кредитоспроможність, раціональність розміщення основних і оборотних коштів, наявність власних фінансових ресурсів, ліквідність балансу.

2. Ефективність управління фінансовим станом підприємства сфери послуг забезпечується шляхом застосування комплексу інструментів управління фінансовим станом. На сьогоднішній день існує досить широкий набір підходів та інструментів управління фінансовим станом підприємства. Підходи до управління фінансовим станом підприємства сфери послуг можна згрупувати таким чином: системний, функціональний, інтеграційний, ситуаційний, структурний, цільовий, процесний. Представлено класифікацію інструментів управління фінансовим станом підприємства та визначено місце у ній фінансового аналізу. До інструментів аналізу відносяться факторний аналіз, бенчмаркінг, балансові, оптимізаційні, динамічні описові моделі (стратегічна модель Портера, SWOT-аналіз), формалізовані (BSC, матриця БКГ, матриця “Мак Кінсі”, полікритеріальна діагностика розвитку). Інструменти фінансового аналізу відіграють визначальну роль у забезпеченні оптимізації фінансового стану підприємства сфери послуг.

3. Випускна кваліфікаційна робота виконувалася на матеріалах товариства з обмеженою відповідальністю «Хот медіа», що займається організацією конгресів і торговельних виставок та наданням інших допоміжних комерційних послуг. Аналіз фінансових результатів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 р. негативну динаміку чистого доходу ТОВ «Хот медіа» до зменшення за 2014-2018 рр.: на -73,0 тис. грн (-14,0%). Зменшилася і собівартість внаслідок зменшення обсягу реалізованих підприємством послуг, що обумовлено скороченням споживчого попиту: на -33,0 тис. грн (-12,3%). Як наслідок, в динаміці скоротився валовий прибуток: на -40,0 тис. грн (-15,9%). Скорочення за 2014-2018 рр. зазнали також витрати на збут та інші операційні витрати: на -49,0 тис. грн (-28,8%) та -30,3 тис. грн (-28,8%) відповідно. Адміністративні витрати ТОВ «Хот медіа» навпаки зросли на 29,0 тис. грн (76,3%). Як наслідок, за 2014-2018 рр. динаміка чистого фінансового результату закладу є негативною: від 88 тис. грн прибутку у 2014 р. зменшився до 9,3 тис. грн збитку у 2018 р.

4. Встановлено, що облікові дані формують основну складову інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства сфери послуг. Визначено аналітичні можливості бухгалтерського балансу для цілей аналізу фінансового стану підприємства. ТОВ «Хот медіа» веде облік та складає фінансову звітність за національними положеннями обліку, що ускладнює її розуміння потенційними зарубіжними інвесторами. Здійснено порівняльний аналіз фінансової звітності, яка складається на національними та міжнародними стандартами та встановлено переваги останніх. Рекомендовано ТОВ «Хот медіа» перейти на складання звітності за міжнародними стандартами.

5. Розроблено організаційно-інформаційну модель аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа», яка ґрунтується на визначенні її як одного із прийомів формалізації аналітичного процесу в управлінні фінансовим станом. Побудова організаційно-інформаційної моделі передбачає розробку її окремих блоків, яка включає такі елементи як мета і завдання, об'єкти; методичні прийоми; систему показників; інформаційне забезпечення.

6. Процес аналізу фінансового стану ТОВ «Хот медіа» є послідовною реалізацією його стадій. Методична стадія є сукупністю безпосереднього отримання та перетворення аналітичної інформації щодо параметрів досліджуваного об'єкта. Фінансовий стан ТОВ «Хот медіа» визначається необоротними та оборотними активами, які йому належать та використовуються у господарській діяльності. Встановлено зменшення вартості ресурсів ТОВ «Хот медіа» за 2014-2018 рр.: на -16,7 тис. грн або -6,9%, що є хоч і не дуже суттєвою, проте, негативною зміною. Основним видом діяльності ТОВ «Хот медіа» є організування конгресів і торговельних виставок, надання інших допоміжних комерційних послуг, а тому, на балансі підприємства немає незавершеного виробництва та готової продукції. Аналіз структури необоротних та оборотних активів у 2018 році засвідчив майже однакове їх співвідношення.

Джерела фінансування ресурсів ТОВ «Хот медіа» включають власний капітал та поточні зобов'язання. Довгострокових зобов'язань, які утворюються за рахунок взяття довгострокових кредитів та інших позик, підприємство не має. Дослідження динаміки обсягу власного капіталу закладу засвідчило його зменшення на -16,8 тис. грн (-7,4%). Це відбулося за рахунок скорочення нерозподіленого прибутку на -16,7 тис. грн (-24,6%).

ТОВ «Хот медіа» має високий рівень платоспроможності за усіма розрахованими показниками. Це означає, що підприємство у короткостроковому періоді є спроможним погасити всі свої поточні зобов'язання за рахунок високоліквідних активів. Розраховані показники фінансової стійкості вказують про високий ступінь фінансової стійкості ТОВ «Хот медіа».

Отже, підприємство потребує розширення матеріально-технічної бази, підвищення інтенсивності використання та оборотності коштів. При цьому, ТОВ «Хот медіа» є достатньо фінансово стійким. Погіршення спостерігаємо щодо динаміки фінансових результатів діяльності підприємства за 2014-2018 рр., адже з прибуткового за 5 років підприємство стало збитковим. Це несприятливим чином відображається на стійкості фінансового стану ТОВ «Хот медіа», оскільки зменшує його нерозподілений прибуток, а, відтак, власний капітал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова А.О. Особливості оцінки фінансового стану підприємства України в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / А. О. Антонова // Управління розвитком. - 2014. - № 3. - С. 3-5.
2. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. - 2015. - № 3. - С. 122-125.
3. Богацька Н.М. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення / Н.М. Богацька, О.В. Галюк // Молодий вчений. - 2013. - №2(02). - С.12-16.
4. Бойко Н. І. Методи опису, аналізу та дослідження інформаційних потоків в торговельних підприємствах [Електронний ресурс] / Н. І. Бойко // Електротехнічні та комп'ютерні системи. - 2014. - № 13. - С. 91-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/etks_2014_13_13.
5. Волощук Л.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства / Л.О. Волощук // Праці Одеського політехнічного університету. – 2011. – Вип. 2 (36). – С. 329–334.
6. Гаркуша С. А. Комп'ютерний аудит в системі аналізу бухгалтерської інформації / С. А. Гаркуша, О. О. Довжик // Економічний аналіз. - 2014. - Т. 15(2). - С. 136-141.
7. Гече С.Ф. Модель прогнозування фінансового стану підприємств на основі фінансових показників [Електронний ресурс] / С. Ф. Гече // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Економіка. - 2014. - Вип. 1. - С. 162-164.
8. Гогой І.Ю. Аналіз і оцінка фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / І. Ю. Гогой // Управління розвитком. - 2014. - № 3. - С. 39-41.
9. Господарський кодекс України, прийн. Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. № 436-4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
10. Державний фінансовий аудит: методологія і організація : монограф. / [С.В. Мних, М.О. Никонович, Н.С. Барабаш та ін.]; за ред. С. В. Мниха. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 319 с.

11. Деркач О.В. Проблеми аналізу фінансового стану підприємств / О.В. Деркач, О.П. Кавптиш // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1982>.
12. Дудар А. А. Аналіз та оптимізація структури капіталу з метою підвищення рівня фінансової стійкості підприємства / А. А. Дудар, О. М. Вакульчик // Молодий вчений. - 2018. - № 1(2). - С. 878-882.
13. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 3 // редкол.: ...С.В. Мочерний (відп. ред) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. - 952 с. 9.
14. Закон України «Про підприємництво», прийнятий Верховною Радою УРСР від 07.02.1991 № 698-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
15. Кіндрат О.В. Сутність та зміст поняття «фінансовий стан підприємства / О.В. Кіндрат // Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип.21.7 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntlu/21_7/207_Kin.pdf.
16. Кіндрат О.В. Оцінювання впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ на стійкість фінансово-економічного стану підприємств [Електронний ресурс] / О. В. Кіндрат // Актуальні проблеми економіки. - 2017. - № 1. - С. 140-149.
17. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства : монограф. / Є.І. Мних [та ін.]; за ред. Є.В. Мниха – Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.
18. Концептуальна основа фінансової звітності, видана Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.09.2010 №929_009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_009
19. Корінько М.Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації : теорія, методологія, організація : монограф. / М.Д. Корінько. – Київ, 2007. – 395 с.
20. Кузнецова С.О. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. / С. О. Кузнецова, І. Б. Чернікова. – Х. : Видавництво «Лідер», 2016. – 318 с.

- 21.Мазур В. А. Методика аналізу фінансового стану підприємства відповідно до вимог внутрішніх і зовнішніх користувачів [Електронний ресурс] / В. А. Мазур, О. Ф. Томчук, Ю. Ю. Браніцький // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2017. - № 3. - С. 7-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_3_3
- 22.Мазур В. А. Методика аналізу фінансового стану підприємства відповідно до вимог внутрішніх і зовнішніх користувачів [Електронний ресурс] / В. А. Мазур, О. Ф. Томчук, Ю. Ю. Браніцький // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2017. - № 3. - С. 7-20.
- 23.Максімова В.Ф. Системний підхід до розвитку державного аудиту в Україні [Електронний ресурс] / В. Ф. Максимова, Ю. Б. Слободяник // Облік і фінанси. - 2013. - № 4. - С. 114-120.
- 24.Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердж. наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>
- 25.Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затвердж. Міністерством економіки України від 19.01.2006 р. № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-01
- 26.Методичні рекомендації щодо підготовки аудиторського висновку при перевірці відкритих акціонерних товариств та підприємств – емітентів облігацій (крім комерційних банків), схвалені Аудиторською палатою України від 23.02.2001 р. №99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/>
- 27.Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : вид. 2014 р. / [пер. з англ. мови О.В. Селезньова, О.Л. Ольховікова]. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України, 2014. – 986 с.
- 28.Назаренко І.М. Фінансовий аудит «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» підприємства: організаційно-методичні аспекти та процес алгоритмізації

[Електронний ресурс] / І. М. Назаренко // Бізнес Інформ. - 2017. - № 4. - С. 308-313.

29. Назарова К.О. Аудит : еволюція, потенціал, ефективність : монограф. / К.О. Назарова. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 464 с.
30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
31. Омелянчук Т. М. Підходи до наукового пізнання сутності фінансового стану підприємств ресторанного господарства / Т. М. Омелянчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 5(2). - С. 217-220.
32. Паварущенко Т. О. Використання ретроспективного аналізу на етапі проектування для забезпечення якості програмного забезпечення / Т. О. Паварущенко // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. - 2014. - № 6. - С. 33-38.
33. Панасюк В.М. Методологія аналізу ресурсного потенціалу для забезпечення соціального розвитку регіону [Електронний ресурс] / В. М. Панасюк // Інтелект XXI. - 2018. - № 1. - С. 110-114. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_1_26
34. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: чинне законодавство зі змін. і доп., затвердж. наказом Міністерства фінансів України, Фондом державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>
35. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : чинне законодавство зі змін. і доп., прийн. Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
36. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

37. Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України»: Закон України від 14.05.2015 № 423-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/423-19>
38. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: чинне законодав. зі змін. і доп., затвердж. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.98 р. №22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>
39. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: чинне законодав. зі змін. і доп., затвердж. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 р. № 81 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>
40. Савицька О. М. Результати комплексного аналізу та оцінювання стійкості промислового підприємства в умовах формування концепції стійкого розвитку та управління витратами / О. М. Савицька, К. С. Заречна. // Ефективна економіка. - 2016. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_1_31.
41. Скиба Г.І. Діагностика фінансового стану як одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Г. І. Скиба. // Економіка. Управління. Інновації. - 2014. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_98
42. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : колективн. монограф. у 2 т. / за ред. О.П. Атамас. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – Т. 1. – 358 с.
43. Талах Т. А. Особливості методики аналізу ефективності використання виробничого потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Т. А. Талах // Економічний форум. - 2017. - № 1. - С. 173-178. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_1_27
44. Герованесова О.Ю. Застосування виробничих функцій для оцінки та прогнозування ефективності використання ресурсно-

- діяльнісного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / О. Ю. Терованесова // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 12(2). - С. 38-46. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_12\(2\)__8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_12(2)__8)
- 45.Тринька Л.Я. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Л.Я. Тринька, О.В. Іванчук (Липчанська). – К.: Алерта, 2014. – 768 с.
- 46.Труш Ю.Л. Напрями підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Ю. Л. Труш, О. В. Лісовська // Формування ринкових відносин в Україні. - 2016. - № 5. - С. 70-73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_5_21
- 47.Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг. - екон. ун-т: 2010. – 412 с.
- 48.Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення: монограф. / Є.В. Мних, С.В. Бардаш, К.О. Назарова та ін. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 416 с.
- 49.Шурпенкова Р. Баланс як основне джерело інформації для прийняття управлінських рішень / Р. Шурпенкова, І. Демко // Вісник Львівського національного аграрного університету. Сер : Економіка АПК. - 2013. - № 20(1). - С. 167-173.
- 50.Щирба М.Т. Аналітичні процедури як інструмент підвищення якості внутрішнього аудиту / М.Т. Щирба, І.М. Щирба // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – № 35 – С.411–417.

Структура операційних витрат ТОВ «Хот медіа» за економічними елементами у 2014-2018 р.

№ пор.	Показник, тис. грн	Роки			Відхилення			
		2014	2017	2018	2018/2014		2018/2017	
					Абс.	Відн.,%	Абс.	Відн.,%
1	Матеріальні затрати	179	195	130	-49	-27,4	-65	-33,3
2	Частка у загальному обсязі, %	47,1	51,2	43,8	-3,3	-7,1	-7,4	-14,5
3	Витрати на оплату праці	112	104	87	-25	-22,3	-17	-16,3
4	Частка у загальному обсязі, %	29,5	27,3	29,3	-0,2	-0,6	2,0	7,3
5	Відрахування на соціальні заходи	7	5	4	-3	-42,9	-1	-20,0
6	Частка у загальному обсязі, %	1,8	1,3	1,3	-0,5	-26,9	0,0	2,6
7	Амортизація	3	3	2	-1	-33,3	-1	-33,3
8	Частка у загальному обсязі, %	0,8	0,8	0,7	-0,1	-14,7	-0,1	2,6
9	Інші операційні витрати	79	74	74	-5	-6,3	0	-33,3
10	Частка у загальному обсязі, %	20,8	19,4	24,9	4,1	19,8	5,5	28,3
11	Разом	380	381	297	-83	-21,8	-84	-22,0

Примітка: складено автором